Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 220 (970) ♦ Субота, 19 листопада 1994 року ♦ Ціна договірна

Завтра — День працівників сільського господарства

ХЛІБОРОБ — ПРОФЕСІЯ ВІЧНА

Найцікавіша тема в нашій аграрній країні, звичайно, село. Його ми жаліємо: всіх годує, а саме занедбане, як стара стайня в колгоспі. Село лаємо: живе мов Стецько — «сало їсть, салом укривається», — а з городян по привозах та бессарабках лупить останні тисячі... Держава в аграрній політиці хитрувала, як циган на ярмарку: між співчуттям і лайкою вибрала середину — пообіцяла віддати селу борги. Геть усі. Колись...

А доки прислів'я «Що винен — віддати повинен» віднесено до «Перспектив розвитку...», селяни «незлим, тихим» згадують і державу, і городян: побули б у нашій шкурі — знали б почім сало і яйця. Втім, якщо котрийсь з дядьків і закрутить спересердя крутий «непарламентський вислів», нікого селянський протест по-справжньому не лякає. Бо лаються на селі в перервах між польовими роботами: на жнивах і плюнути ніколи. Та й узимку не застрайкуєш: худоба не вугілля — вона їсти просить. Вона заглядає тобі в очі, а не в кишеню: багато там «трудоднів» чи ні...

Завтра — День працівників сільського господарства. Свято колгоспників і, нарешті, фермерів. Звичайний трудовий день на селі, де, мов на домні, свято й будень пов'язані безперервним технологічним процесом: «ферма-хлів, поле—город».

Залежно від походження, соціального стану й уподобань село можна лаяти й жаліти. Можна вкотре обіцяти йому «віддяку за позику»: аграрні реформи, премії передовикам й урочисті збори в театрі імені Лесі Українки, які має вшанувати присутністю Президент. Гнів, жалість і обіцянки змінюються. Хлібороб — професія вічна.

Людмила КОХАНЕЦЬ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

20 листопада — вибори народних депутатів України

Як повідомив заступник голови Центрвиборчкому Валентин Кирненко, відповідно до статті 48 Закону України «Про вибори народних депутатів України» призначено повторні вибори у 55 виборчих округах, де попередні вибори не відбулися або жоден з кандидатів не набрав потрібної кількості голосів. В тому числі на 20 листопада призначено повторні й у Суворовському виборчому окрузі № 300 (Одеська область) та в Радянському виборчому окрузі № 376 (Харківська область), у яких повноваження обраних депутатів не затвердила Верховна Рада України. Крім того, вибори в Новгород-Сіверському виборчому окрузі № 448 Центрвиборчком призначив замість вибулого народного депутата Л.Кучми, обраного Президентом України.

(Закінчення на 4-й стор.).

Податки впливають і на зв'язки

17 листопада Голова Верховної Ради України Олександр Мороз зустрівся з міністром закордонних справ Грецької Республіки Каролосом Папуліасом.

Велику увагу в ході розмови було приділено співробітництву обох країн у рамках ПАЧЕС, президентом якої є Олександр Мороз.

«Греція зацікавлена в розвитку відносин з Україною, — у свою чергу відзначив пан Папуліас, — є вже чимало спільних угод, зокрема в суднобудуванні». Проте розвиток співробітництва стримує недосконале, на думку міністра, українське податкове законодавство.

Чимало уваги було приділено питанню українських греків. Міністр висловив вдячність українському керівництву за турботу про них і заявив, що треба якомога швидше підписати угоду про співробітництво з освітньої програми, яка стосується греків, котрі проживають в Україні.

Читайте в суботньому випуску

Увага! «Гарячий» телефон

У понеділок, 21 листопада, з 18.00 до 20.00 Голова Верховної Ради України Олександр Олександрович Мороз по телефону (044) 225-40-25 (Київ) відповідатиме на ваші запитання. Дзвоніть, маєте унікальну можливість поспілкуватися з керівником парламенту.

Продиктовано в номер

Оголошено в ООН

Постійний представник України при ООН Анатолій Зленко повідомив учасникам 49-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Як відомо, ухвалений Закон набере чинності після підписання Україною і країнами-депозитаріями відповідного міжнародного правового документа про гарантії безпеки України. Повідомлення представника України було сприйняте як сенсаційне. А. Зленко, виступ котрого вислухали з великою увагою, зокрема зазначив, що Україна стала 167-ю державою, яка приєдналася до ДНЯЗ. Міжнародне співтовариство має можливість ще раз переконатися, що Україна є передбачуваним політичним партнером, дотримується взятих на себе зобов'язань і провадить лінію на їхнє повне виконання.

Видачу ліцензій припинено

Як повідомила прес-служба Національного банку України, з метою стабілізації курсу карбованця та сприяння розвитку валютного ринку, а також припинення обігу іноземної валюти на території України НБУ з 18 листопада 1994 року припиняє видачу ліцензій на здійснення торгівлі та надання послуг з оплатою в іноземній валюті. Дія раніше наданих ліцензій на здійснення торгівлі та надання послуг з оплатою в іноземній валюті припиняється з 18 лютого 1995 року. Торгівлю з оплатою в іноземній валюті організаціями, які мають відповідну ліцензію Національного банку України, дозволено до 18 лютого 1995 року тільки за контрактами, укладеними до 18 листопада 1994 року та зареєстрованими до 1 грудня 1994 року в Республіканському банку Криму та в регіональних управліннях НБУ. Одночасно Національний банк України рекомендує уповноваженим банкам країни розширити мережу пунктів обміну іноземної валюти.

СТРАТЕГІЯ, КОТРА ВРЯТУЄ НАС

Інтерв'ю Президента України Леоніда Кучми газеті «Голос України»

— Леоніде Даниловичу! 11 жовтня Ви заявили з трибуни Верховної Ради, що Президент переходить до наступальних і рішучих дій. Чи й тепер Ви переконані, що ці дії та запропонована Вами нова політична й економічна стратегія — саме той шлях, який врятує Україну?

— Я вважаю, що питання вибору економічної стратегії вже недискусійне. Про це свідчать позитивні відгуки щодо намічених радикальних реформ з боку різних верств населення, серед політичних партій та рухів. Нарешті наша програма в основному схвалена Верховною Радою України. Ми спираємось також на розуміння та добре ставлення до українських реформ у світі — як наших партнерів на переговорах міжурядового рівня, так і в міжнародних економічних організаціях. Не секрет, що зарубіжна фінансова допомога, яка надається Україні, надходить не за красиві очі, а саме під реформаторські перетворення.

Це, так би мовити, зовнішнє забарвлення, яке підтримує наші переконання у вірності обраного шляху. Не менш важлива й суть справи. У ряді публічних виступів я наводив конкретні цифри та міркування з приводу безальтернативності реформ. Підкреслю лише деякі узагальнюючі дані. До кінця поточного року надходження бюджету очікуються в сумі 460 трлн крб., а витрати — 650 трлн крб., або з дефіцитом у 190 трлн крб., що складе майже 20% валового внутрішнього продукту. Уряд без кінця позичає кошти в НБУ, які в багато разів перевищують кредити комерційним банкам. Головна причина такого перебігу подій полягає у величезних дотаціях на житлово-комунальне господарство, продовольство та енергоносії. Слід зазначити, що після, умовно кажучи, першого етапу лібералізації держава продовжує дотувати 85 відсотків ціни на вугілля та газ, що їх відпускають населенню. Для підприємств Мінпрому і Мінмашпрому газ обходиться десь удвічі дешевше, ніж він коштує насправді.

Дотації та бюджетний дефіцит ведуть економіку, як кажуть, у нікуди. Ці явища весь час нагромаджують величезний гіперінфляційний потенціал, не дозволяють удосконалити механізм кредитування та стимулювання виробництва, встановити цивілізовані процентні ставки. Зрештою, не дозволяють повернути економіку в русло нормальних відтворювальних пропорцій, які б дали можливість державним органам налагодити цілеспрямовану роботу для подолання кризи в економіці, перебороти деструктивні процеси, піднести добробут народу. Тому я не мав і не маю сумнівів щодо правильності курсу на реформи та ринкову трансформацію народного господарства.

— Ваші рішучі дії щодо лібералізації економіки сьогодні здебільшого асоціюються в населення з підвищенням цін. Це зрозуміло — вони зачіпають кожного. Але ж не ціни є головним чинником реформ. На які зміни в економіці, а отже, і в житті людей можна сподіватись у ближчій перспективі?

— Це також болюче зачіпає й мене як людину, як Президента, відповідального за стан справ у державі.

Але сьогодні я хотів би привернути увагу громадян України до двох аспектів цієї проблеми. По-перше, прибічники старої адміністративної системи все роблять, щоб подати ринкові перетворення як такі, що нібито суперечать інтересам народу. Це — обман. Сучасний ринок — найвизначніше в економіці, що напрацьовано людською цивілізацією. При цьому ринок є не лише ефективним регулятором виробництва. Він виконує винятково важливу соціальну функцію — спрямовує економіку на задоволення потреб людини. Не виробництво задля виробництва, як це було раніше, а виробництво на потреби особи. Окрім цього, ринок є важливим стимулятором розвитку і самої особи, її інтересів, запитів, її загальноосвітнього рівня, кваліфікації і так далі. Тому я повністю відкидаю звинувачення з приводу того, що політика, спрямована на ринкові перетворення, є антинародною.

Щодо другого аспекту. Проголошений курс — це курс на прискорену ринкову трансформацію економіки. Ми не збираємося гратися в ринкові ігри. Завдяки таким трирічним іграм ми й «маємо те, що маємо». І кожен громадянин нашої держави відчуває «те» на власній шкурі. Напівкроки тут нічого не дадуть. У той же час ринок має свої особливості. Так ось, найголовнішою складовою ринку є економічно обгрунтована ціна, яка може сформуватися лише шляхом попиту та пропозицій. Йдеться про ринкову ціну. Без утвердження такої ціни, а для цього потрібно цілий ряд важливих передумов, будь-які розмови про ринок позбавлені економічного підгрунтя.

Звідси і наші нинішні дії — поетапна цінова лібералізація. Нам потрібно пройти ще чималий шлях, щоб вийти на реальні ринкові вільні ціни. Я маю на увазі недотовані державою ціни.

До речі, ми тепер наочно бачимо, що там, де ціни відпущені, найменш регульовані, — там різкого підвищення цін не сталося. Багато непродовольчих товарів мають ціну, що була й раніше і яка закладалася в споживчий кошик.

Складнощі в іншому. Головна перепона реальній ціновій лібералізації — монополія. Коли своє благополуччя деякі керівники, чиновники вирішують за рахунок цін, не турбуючись про ефективність виробництва. Нам за будь-яких умов потрібно якомога скоріше розв'язати дану проблему. І на цьому нині концентрується увага виконавчої влади.

— З часів «павловської» лібералізації не припиняються розмови про індексацію грошових вкладів громадян. І ось, нарешті, підготовлений проект Указу Президента України з цього питання. Чого ж від нього можна чекати?

— Не хотів би зводити весь комплекс проблем соціального захисту лише до реалізації цього питання. Ми остаточно вирішили погасити втрати заощаджень громадян шляхом компенсації через майнові сертифікати. З цією метою буде видано Указ, який визначить відповідні механізми. Розумію, що це далеко не найкраще розв'язання проблеми. Однак хотів би, щоб мене правильно зрозуміли — іншого неінфляційного шляху просто не існує.

Про інші заходи соціального захисту. Це, перш за все, здійснення щомісячної індексації пенсій, допомог та інших виплат малозабезпеченим верствам населення. На соціальний захист спрямовуватимуться також кошти, отримані від малої приватизації. Ми скасуємо обмеження на фонд заробітної плати. Потрібно дати можливість людям заробити. Однак одразу ж хочу застерегти — ніякого механічного підвищення заробітної плати не буде. Що таке інфляційні гроші — ми вже всі добре знаємо. Тому маємо вчитися на власному досвіді.

— Якими будуть подальші кроки Президента та уряду, щоб змінити ситуацію на краще, забезпечити народові України життя, гідне людини?

— Винятково важливою проблемою є тут широке розгортання процесу роздержавлення та приватизації. Кожен відрізок реформ має визначальну ланку. Після зроблених кроків у ціновій лібералізації питанням номер один в тактиці реформ є істотне прискорення приватизації. Потрібно зрозуміти, що той, хто намагається сьогодні стримувати процес приватизації, об'єктивно, хоче він цього чи ні, сприяє посиленню тінезації економіки, її некерованості, тобто працює на посилення деструктивних процесів.

Ми намагаємося зробити все для того, щоб спрямувати хід приватизації в цивілізоване русло. Особливо важливим для мене є, щоб кожен громадянин України став учасником приватизаційного процесу. З цією метою вже найближчим часом буде видано Указ «Про заходи щодо забезпечення прав громадян України на використання приватизаційних майнових сертифікатів». На початку наступного року люди отримають приватизаційні сертифікати, які відповідатимуть їхній частці майна в загальнодержавній власності.

Друге — це здійснення широкомасштабної земельної реформи. Земля має реально належати тим, хто її обробляє. Це аксіома, що не потребує доказу.

І ще — ми повинні забезпечити комплексність реформ. Я стою на тому, що ринкові перетворення мають здійснюватися не стихійно, а на основі активних державних регуляторів. Однак державне регулювання у моєму розумінні — це не повернення до збанкрутілих адміністративних важелів управління, а регулювання економіки на засадах Закону. Тому першочерговою турботою є творення відповідного правового поля. Ми зможемо застрахувати себе від «дикого ринку» і забезпечити утвердження соціально спрямованого ринку, який я відстою.

— Леоніде Даниловичу, Ви — за сильну владу в Україні, її чітке розмежування на виконавчу і законодавчу. Але в той час, коли Ви заклопотані побудовою вертикалі виконавчої влади, в ряді областей рішенням Верховної Ради призначені референти-радники. Яка потреба в цих кураторах парламенту?

— Так, я справді прихильник сильної державної влади. І виступаю за це послідовно. Я — за сильну державну владу, передусім тому, що вбачаю в ній гарантію правопорядку, законності, захисту життя і безпеки громадян. Це, зрештою, шлях до виходу з економічної і соціальної кризи.

Жодна держава світу не в змозі зупинити кризові явища, не спираючись на закон, на владні структури, які забезпечують його виконання. Альтернативою сильній державній владі може бути лише анархія, безладдя в економіці і соціальному житті. Саме тому я — за сильну державну владу.

Зауважте, я кажу про сильну державну, а не тільки про сильну виконавчу владу, оскільки добре розумію, що сильна державна влада — це сильні всі її гілки — законодавча, виконавча і судова. Але для того, щоб влада держави була сильною, необхідна ще одна умова: треба, щоб не тільки між гілками влади було проведено чіткий поділ повноважень, а й щоб кожна з них діяла в полі своєї компетенції, не зазіхаючи на повноваження інших гілок влади.

Щодо призначення Верховною Радою в області референтів-радників. Подивімося на повноваження, притаманні законодавчій владі — парламенту. Вже сама назва цієї гілки державної влади — законодавча — промовляє сама за себе. Парламент будь-якої країни є представницьким органом законодавчої влади, який має чотири функції: законодавчу, установчу, бюджетну і контрольну. Здійснюючи ці функції, він видає закони, покликані регулювати всі сфери суспільних відносин, визначає порядок організації і діяльності органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, затверджує державний бюджет, заслуховує і затверджує звіт про його виконання. Владних відгалужень на місцях парламент не має.

Тому треба прямо сказати, що рішення про заснування в областях інституту референтів-радників Верховної Ради аж ніяк не узгоджується з декларованим і запроваджуваним в Україні принципом поділу влад. Це пряме втручання представницького органу законодавчої влади у функції виконавчої влади і місцевого самоврядування. Вплив на їхню діяльність Верховна Рада може справляти тільки через закони, а не через своїх емісарів.

— У цьому зв'язку знову напрошується запитання про Конституцію. Україна залишається державою, в якій багато проблем неможливо розв'язати через відсутність нового Основного Закону. Ваша позиція тут відома: прийняття закону про владу, який має регулювати спірні питання перехідного періоду. Цей закон уже розроблений?

— Чинна нині Конституція суперечлива. Адже зміст статті 2, яка проголошує, що всі державні органи підконтрольні і підзвітні Радам народних депутатів, давно вступив у суперечність з іншими статтями Основного Закону, які закріплюють автономність законодавчої, виконавчої і судової влади. Візьміть хоча б останню редакцію статті 97 Конституції, яка закріплює за Верховною Радою статус єдиного органу законодавчої влади і встановлює, що вона не може розглядати питання, які згідно з Конституцією входять до компетенції органів державної виконавчої чи судової влади.

Прикладів таких можна навести багато. Саме тому прийняття нової Конституції України, яка стала б фундаментом для розбудови всієї правової системи України, — справа невідкладна. Але, як показав досвід, Верховна Рада минулого скликання не спромоглася прийняти нову, узгоджену в усьому, Конституцію України.

Зараз створена і розпочинає свою діяльність нова Конституційна комісія. Проте сподіватися на скоре завершення цієї роботи навряд чи можна. А життя повсякденно ставить питання, під які необхідно підводити конституційну базу. Навіть такі, як запровадження інституту радників-референтів Верховної Ради в областях.

З метою створення такої тимчасової конституційної бази я і пропоную прийняти конституційний закон України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Він має бути стислим і повинен розв'язувати лише основні питання влади і місцевого самоврядування, діяти тільки до прийняття нової Конституції України. Текст цього закону зараз удосконалюють, і вже цього місяця, як я й обіцяв, використовуючи своє право законодавчої ініціативи, внесу його до Верховної Ради. Зі змістом цього закону ми також ознайомимо широку громадськість України.

— На початку листопада в «Голосі України» було опубліковано заяву парламентської фракції комуністів. А в ній — неприйняття нової політики Президента. Комуністи-депутати також заявили, що мають свою програму виведення України з кризи. Кожному зрозуміло, що вона базується на адмініструванні, авторитаризмі, які ми вже проходили і на які навряд чи знову погодяться наші люди навіть за нинішніх складних умов. Та хоч би як там бу-

Інтерв'ю Президента України Леоніда Кучми газеті «Голос України»

ло, комуністи — найчисельніша фракція в парламенті...

— Заяви — справа і право політичних організацій. Вони — спосіб викладу партійного бачення стану та розвитку подій.

Коли б це була заява не депутатської фракції комуністів, то для відповіді не неї можна було б послатися на мої слова з виступу в Академії наук України: «Я з розумінням ставлюся до намагання частини депутатів на весь голос висловити біди народу. Але в цій ситуації надзвичайно важливо не піддатися емоціям. Треба знайти мужність і витримку, з холодною головою об'єктивно проаналізувати суто економічну ситуацію, усвідомити фактори, які спричиняють такий розвиток подій, дії уряду, усіх наших економічних інстанцій».

А у випадку з заявою комуністів дещо складніше. Річ у тому, що перед появою цієї заяви у мене відбулася тривала і грунтовна розмова з лідерами фракції комуністів, про що я вже казав на недавній прес-конференції. І хоча вона була надзвичайно гостра, під час обговорення конкретних економічних показників у нинішній ситуації та можливих шляхів виходу з неї вдалося, на мій погляд, знайти спільну мову з більшості проблем.

Ми розмовляли як люди, у яких однаково болить душа і серце за стан справ у державі, за її народ. Керувалися при цьому не емоціями, а цифрами, фактами, розрахунками, які невблаганні і не піддаються політичним заклинанням.

Поява після цього заяви наводить на думку про існування політики у двох вимірах: для внутрішнього і зовнішнього вжитку. І останній базується виключно на енергії слова, намаганні якнайдошкульніше сказати. Звідси — й терміни, які нагадують ярлики зразка 1937 року. Втім укладачі заяви визнають, що це «нескладний аналіз».

Мені дуже хотілося б, щоб під прагнення партій утримати соціальну базу своєї політичної підтримки не підганялися соціальні й економічні процеси, курс Президента. Особисто я підтримую чимало положень з програми КПУ, задекларованих у заяві. Наприклад, щодо «якнайскорішого відновлення взаємовигідних економічних, наукових та інших зв'язків з країнами СНД». Але ж треба усвідомлювати, що це вже не Радянський Союз, в якому економічні проблеми розв'язували політичними рішеннями. Адже до кінця року ми повинні розрахуватися за енергоносії. А це — 1 мільярд доларів. Наступного року — 6 мільярдів.

Тож потрібні не просто красиві декларації, а й розрахунки. Я за те, щоб нарешті припинити грати у підкидного дурня, а бути реальними політиками, грати чесно.

А тому вкотре повторюю всім тим, хто вбачає в діях Президента чиюсь або власне його злу волю: давайте не гасла, а конкретно розраховану альтернативу.

— Наведення порядку в державі, за яке Ви взялися з першого дня президентства, — справа непроста і тривала. Та, з іншого боку, наші люди справедливо обурюються: доки влада захищатиме інтереси, як Ви казали, «жирних котів», коли через недосконале законодавство уникають відповідальності високопоставлені особи?

І до цього — ще раз про гроші. Про осілі в зарубіжних банках гроші наших ділків. Є хоч якась можливість повернути їх в Україну?

— Знаю, що таке невдоволення в суспільстві залишається. Але не можна не погодитись, що зміни й тут очевидні. Хіба не свідчить про них і той факт, що Верховна Рада дала згоду на притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата, колишнього виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра Юхима Звягільського? Громадськості відомо немало інших справ, порушених щодо сильних світу цього. Та головне — не в гучних справах чи судових процесах. Ми не повинні перетворювати боротьбу з кримінальним світом у кампанію чи політичну акцію. Можу запевнити, що цього не допущу.

Органами правопорядку ведеться послідовна і цілеспрямована робота, щоб дати лад в нашому домі, оздоровити суспільство. Керівники правоохоронних органів щопонеділка звітують про цю роботу, реалізацію Указу Президента про боротьбу з організованою злочинністю (вони називають цей понеділок особливо важким). Є вже певні результати, їх також обнародувано. З останніх повідомлень відзначу, що лише за один минулий тиждень органами внутрішніх справ ліквідовано 534 злочинні угруповання.

Наступ на злочинність ми жодною мірою не послабимо, навпаки, будемо посилювати. В тому числі в тіньовій економіці. Щотижня задокументовано сотні економічних злочинів. Останнім часом наші правоохоронці «добирають ключі» і до тих банків, які по-своєму трактують правила роботи з грошима. Недавно порушено кримінальну справу стосовно директора, заступника та головного бухгалтера житомирської філії «Градобанку». Їх звинувачують в отриманні хабарів од представників комерційних структур та приватних підприємців за надання кредитів. Деяких осіб, які давали хабарі, викрито у шахрайстві з коштами — незаконному перерахуванні на рахунки спільних підприємств, конвертуванні карбованців у валюту та в її привласненні. У цій справі до відповідальності притягують 15 чоловік, п'ятеро з яких затримані на 30 діб відповідно до Закону «Про запобіжне затримання особи».

Повернення коштів, що незаконно осідають у зарубіжних банках, справа надзвичайно складна. Але дечого вдалося й тут добитись. Преса вже повідомляла, що оперативно-слідча група з допомогою правоохоронних органів Швейцарії виявила підпільні коррахунки «Даміана-Банку», через які велись масштабні махінації. Мільйони доларів на таких рахунках заблоковано, а Національний банк України тимчасово зупинив роботу цього комерційного банку.

Але дуже важливо не обмежитись у цій справі лише каральними, адміністративними заходами. Нам треба створювати такий економічний клімат, щоб кошти не «втікали» за кордон, щоб була зацікавленість вкладати їх в нашу економіку. До речі, фінансисти останнім часом відзначили, що на Міжбанківській валютній біржі зростає попит не лише на долари, а й на карбованці. Тобто купують карбованці, зрозуміло, за валюту. Це, крім усього, ознака того, що уряд і Національний банк обрали правильну тактику у поведінці на фінансово-грошовому ринку і що капітал з-за кордону починає повертатись. Хотілося б з цим висновком не помилитись.

—Леоніде Даниловичу! За останній місяць Ви провели ряд важливих зустрічей з главами інших держав, 19 листопада відбуваєте з державним візитом до США. В досягнутих економічних угодах, фінансовій допомозі інших держав дехто вбачає нашу неспроможність власними силами вийти з кризи, запопадливість перед Заходом.

— Візити до Канади, Туркменистану, тепер, ось, до США, переговори тут, у Києві, — з того ряду наших дій, якими в економічній сфері ми повинні розгорнути реалізацію моделі зовнішніх зв'язків. У свою чергу зовнішньоекономічна діяльність допоможе нам створити фундамент внутрішніх економічних реформ.

З Канадою, як ви знаєте, досягнуті добрі домовленості, ця країна надає і політичну, і фінансово-економічну підтримку реформам в Україні. Завдяки Канаді та конференції «великої сімки» Росія і Туркменистан стали також більш зацікавлені в допомозі нашим реформам. Моє прохання про запрошення на конференцію Росії і Туркменистану як основних кредиторів України підтримали Президент США, Прем'єр-міністр Канади. І ми в Туркменистані побачили, як багато важать рекомендації Міжнародного валютного фонду, конференції «великої сімки». Хоча визначальну роль, зрозуміло, відіграли позиція керівництва Туркменистану, теплі почуття туркменського народу до України — нас пов'язують історія, ще жорстокіші випробування, ніж сьогодні. Після візиту до Туркменистану ми маємо надійного і стабільного партнера у розв'язанні проблем забезпечення України енергоносіями. Є добрі перспективи щодо такого співробітництва з Узбекистаном. Головним нашим партнером була і залишається Росія. Нині ми разом з російською стороною посилено працюємо над завершенням Договору про дружбу і співробітництво.

Я не раз підкреслював, що насамперед ми повинні покладатися на самих себе. Але, з іншого боку, успішно здійснити широкомасштабні економічні реформи без підтримки і допомоги світового співтовариства не вдасться. З цього всім нам потрібно виходити.

— Ще одне запитання у зв'язку з візитом до США. Чи не ускладниться питання надання Україні фінансової допомоги з боку Сполучених Штатів, за яку виступає Президент Білл Клінтон, з огляду на результати останніх виборів там?

— Те, що в конгресі США тепер переважатиме республіканська партія, звичайно, ускладнить життя Президенту-демократу. Але не думаю, щоб це було настільки, щоб привело до кардинальних змін у зовнішній політиці. До речі, тут уже і я можу поділитись досвідом із Біллом Клінтоном — досвідом непростих стосунків з нашим парламентом. Хоч би як там було, ми знаходимо порозуміння з більшістю депутатів.

Стосовно позиції США до України, то вона також не повинна б відчутно змінитись. Такої ж думки і посол США в Україні Уільям Міллер.

Інтерв'ю взяли
Михайло ДОРОШЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року

На підставі положень Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, Заяви Верховної Ради України «Про без'ядерний статус України» від 24 жовтня 1991 року, Постанови Верховної Ради України «Про додаткові заходи щодо забезпечення набуття Україною без'ядерного статусу» від 9 квітня 1992 року, Постанови Верховної Ради України «Про ратифікацію Договору між Союзом Радянських Соціалістичних Республік і Сполученими Штатами Америки про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь, підписаного у Москві 31 липня 1991 року, і Протоколу до нього, підписаного у Лісабоні від імені України 23 травня 1992 року» від 18 листопада 1993 року і Постанови Верховної Ради України «Про виконання Президентом України та Урядом України рекомендацій, що містяться у пункті 11 Постанови Верховної Ради України «Про ратифікацію Договору між Союзом Радянських Соціалістичних Республік і Сполученими Штатами Америки про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь, підписаного у Москві 31 липня 1991 року, і Протоколу до нього, підписаного у Лісабоні від імені України 23 травня 1992 року» від 3 лютого 1994 року Верховна Рада України **постановляє:**

Приєднатися до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року з такими застереженнями:

1. Положення Договору не охоплюють повною мірою унікальної ситуації, що склалася внаслідок розпаду ядерної держави — Союзу РСР.

2. Україна є власником ядерної зброї, успадкованої нею від колишнього СРСР. Після розукомплектування та знищення цієї зброї під контролем України і за процедурами, що виключатимуть можливість повторного використання ядерних матеріалів, які є компонентами цієї зброї, за первинним призначенням, Україна має намір застосовувати вищезгадані матеріали виключно у мирних цілях.

3. Наявність на території України ядерної зброї до її повної ліквідації, а також відповідна робота щодо її утримання, обслуговування та ліквідації не суперечать положенням статей I і II Договору.

4. Загроза силою чи її використання проти територіальної цілісності та недоторканності кордонів чи політичної незалежності України з боку будь-якої ядерної держави, так само, як і застосування економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, розглядатимуться Україною як виняткові обставини, що поставили під загрозу її найвищі інтереси.

5. Документи про приєднання України до Договору будуть передані країнам-депозитаріям після набуття чинності цим Законом.

6. Цей Закон набуває чинності після надання Україні ядерними державами гарантій безпеки, оформлених шляхом підписання відповідного міжнародно-правового документа.

Голова Верховної Ради України
О.МОРОЗ.

м.Київ,
16 листопада 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до статті 32 Закону України «Про дорожній рух»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Частину другу статті 32 Закону України «Про дорожній рух» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст.338) викласти в такій редакції:

«Не дозволяється без погодження з виробниками транспортних засобів та їх складових частин або іншою спеціально уповноваженою на це Кабінетом Міністрів України організацією переобладнання, що призводить до зміни повної маси і її розподілу по вісях, розміщення центру ваги, типу двигуна, його ваги й потужності, колісної бази чи колісної формули, системи гальмового і рульового керування та трансмісії».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л.КУЧМА.

м.Київ,
10 листопада 1994 року.

Парламентська хроніка

НА КОЖНУ ПОСТАНОВУ ВІДПОВІМО... ПОСТАНОВОЮ!

Вечірнє засідання 17 листопада

«Напишіть: «Питання про постанову Кабінету міністрів № 733 навічно занесено до регламенту Верховної Ради України», — так сказав у кулуарах депутат В.Яворівський. Він не помилився хоча б тому, що найскандальніша постанова уряду (питання, яке стосується підвищення доходів населення і підвищення цін, чомусь названого «лібералізацією») просто не могла бути не поміченою як у суспільстві (ми всі її відчули на власній кишені), так і у Верховній Раді.

Верховна Рада у своєму ставленні до постанови Кабінету міністрів № 733 розкололася. Як, власне, й суспільство. Взагалі, коментуючи рішення, що їх приймають народні обранці, журналісти іноді забувають, що депутат — просто людина. І йому притаманне все людське. Він, сприймаючи аргументи економістів, теоретично може погодитися з лібералізацією цін. Але, підрахувавши те, що залишилося в кишені після першого ж походу до гастроному, він уже не теоретик...

Так, це правильно: депутат у країнах, які мають сталу економіку, має надати виборцям до того, як стати їхнім обранцем, декларацію про доходи. Він не повинен бути голодний. Не повинен бути бідний. У нас — інша річ. У нас основна маса населення працює у державному секторі економіки, або, як ми ще називаємо, в народному господарстві. Тут доходи традиційно такі низькі, що будь-яке рішення уряду спрацьовує блискавично. Лібералізували ціни. Завтра треба приймати постанову про доручення урядові забезпечити депутатів. Або ковбасою, або сумою грошей, достатньою для того, щоб кожного дня мати можливість її купити. І чогось до ковбаси...

«Вказати на неприпустимість...», «надати адресну допомогу найменш забезпеченим...», «проіндексувати...». Таку постанову прийняли депутати Верховної Ради України з приводу постанови № 733 Кабінету міністрів від 21 жовтня нинішнього року.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ПОДАРУНОК ЯК ПОДАРУНОК. А ЩО СКАЖУТЬ ІМЕНИННИКИ?

Ранкове засідання 18 листопада

Гребувати інтересами аграрників в Україні не заведено взагалі, а в день їхнього професійного свята й поготів. Тому разом із поздоровленнями Голови Верховної Ради Олександра Мороза свої вимоги, побажання і обурення висловили на ранковому засіданні передусім представники фракцій аграрників, соціалістів, комуністів. І, природно, найбільше зауважень і реплік адресували урядовій постанові за № 733 від 21 жовтня 1994 року «Про ціноутворення в умовах реформування економіки» та Указові Президента України щодо механізму проведення земельної реформи, який, на їхню думку, суперечить в ряді пунктів Конституції України.

На перший погляд, проект постанови щодо урядового рішення, який ставили на голосування, мав вигляд непоганого подарунка сільським товаровиробникам. Адже в одному з пунктів сказано: урядові протягом двох тижнів «розробити механізм індексації коштів та компенсацій витрат за сільськогосподарську продукцію, реалізовану за держконтрактом і держзамовленням до прийняття постанови № 733 від 21 жовтня 1994 року». Але, з'ясувалося, не всі так міркували. Від фракції комуністів пролунала заява, що будь-яка редакція проекту постанови щодо ціноутворення в умовах реформування економіки, крім заборони урядових рішень, для них неприйнятна. Зрештою, це не вплинуло на остаточні підсумки голосування — постанову було прийнято 200 голосами, і вже перший пункт її вказує Кабінету міністрів на «неприпустимість проведення політики лібералізації цін без відповідного підвищення рівня купівельної спроможності населення».

Далі народні депутати на основі пропозицій уряду, про які доповів заступник міністра фінансів, начальник Головної державної податкової інспекції України Віталій Ільїн, зробили першу спробу хоч якось упорядкувати чинну систему оподаткування. Відомо, що прийнятий у лютому цього року Закон «Про систему оподаткування» практично нівелює десятки підзаконних актів та постанов ВР, згідно з якими надають численні безпідставні пільги юридичним та фізичним особам. Уряд запропонував істотно скоротити кількість пільг і максимально уніфікувати систему оподаткування. Ніхто не заперечував, що для цього варто було б створити єдиний податковий Кодекс. Але висловитися з приводу того, яким бути Законові про систему оподаткування, зажадали більш як два десятки народних депутатів, і тому перша спроба виявилась невдалою.

Сергій ВУСАТИЙ.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

В комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку розглянуто питання про дотримання чинного законодавства в процесі приватизації Азовського морського пароплавства. Встановлено, що методика оцінки основних фондів морського пароплавства не відповідає їх фактичній вартості. Комісія доручила Міністерству транспорту, Міністерству економіки, Міністерству фінансів, Фонду державного майна до 1 грудня цього року визначити втрати, які понесла держава від такої методики оцінки вартості основних фондів, і внести пропозиції про відповідні зміни і доповнення до Закону про оренду. Розглянуто питання про підготовку до другого читання проекту Кодексу торговельного мореплавства. Прийнято рішення з врахуванням зауважень і пропозицій внести зазначений проект на сесію Верховної Ради в грудні цього року.

Комісія Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула проект Закону України «Про нормативні акти в Україні», підготовлений групою вчених-правознавців Української юридичної академії. Положення законопроекту, який ставить на меті вирішення важливих завдань побудови правової держави, мають закріпити статус, види та ієрархію нормативних актів, чітко зафіксувати обсяг нормотворчої компетенції органів держави та посадових осіб, визначити ряд питань діяльності суб'єктів нормотворчості.

В обговоренні проекту Закону взяли участь народні депутати України, експерти Німецького фонду міжнародного правового співробітництва, зокрема директор секретаріату німецького бундестагу Уве Маркус і радниця федерального міністерства юстиції Німеччини Бельтине Ланге-Кляйн, фахівці науково-експертного та юридичного відділів Секретаріату Верховної Ради України, представники Кабінету Міністрів України та Міністерства юстиції України, провідні вчені-юристи України.

Комісія Верховної Ради України з питань науки та народної освіти розглянула і затвердила відповідні заходи щодо соціального захисту студентів. Обговорила проекти законів України про внесення змін, доповнень і уточнень до Державного бюджету України на 1994 рік, про місцеві Ради народних депутатів та про використання ядерної енергії. За результатами опрацьовані висновки та пропозиції до зазначених законопроектів.

Прес-служба Верховної Ради України — Укрінформ.

20 листопада — вибори народних депутатів України

(Початок на 1-й стор.).

Отже, 20 листопада відбудуться вибори у 55 виборчих округах.

А на 4 грудня цього року призначено вибори в Конотопському виборчому окрузі № 346 замість померлого депутата Юрія Юрковського. Тож якщо всіх 56 депутатів буде обрано, сподіватимемося, парламент працюватиме у повному складі.

Коли в інших регіонах «вільних» округів залишилося не так уже й багато, то в столиці — 18, бо в Києві обрано поки що лише 5 депутатів. Тож нинішня неділя стане для киян, можна сказати, вирішальна в політичному плані. Кому вони віддадуть свої голоси і взагалі, чи прилучаться свідомо до політичного життя держави? На жаль, активність виборців на повторних парламентських виборах 24 липня була занадто низька — лише 28,26 відсотка виборців взяло участь у голосуванні. А тим часом зареєстровано 116 кандидатів у депутати по Києву, дехто з них зняв свою кандидатуру, декого знято з реєстрації рішеннями окружних виборчих комісій. Найбільше кандидатів — аж 13 чоловік — претендують на депутатський мандат у Ленінградському виборчому окрузі № 8 Києва, по 9 кандидатів — в Артемівському виборчому окрузі № 1, в Дарницькому виборчому окрузі № 5 та в Лівобережному — № 9. А найменше — у Залізничному виборчому окрузі № 6, тільки два кандидати, і в Подільському виборчому окрузі № 13 — чотири кандидати. Отже, ймовірність обрання депутатів у цих округах найвища в Києві.

Відбудуться також вибори в семи округах Автономної Республіки Крим. По Ялтинському виборчому округу балотуються лише два кандидати, по Роздольненському — три, а от у Київському — 8 кандидатів, в решті округів претендують на мандат по чотири-п'ять кандидатів у депутати Верховної Ради України. У Севастополі відбудуться вибори у двох округах — Ленінському № 45 та Нахімовському № 46, у кожному з яких обиратимуть депутата ВР України з трьох кандидатів. А ось у Полтавській області по Миргородському виборчому округу № 324 зареєстровано кандидатами аж 14 чоловік. Це найбільший по всій Україні округ за кількістю претендентів на мандат. А в області єдиний, де відбуватимуться вибори нинішньої неділі. А в інших областях заплановано вибори в одному-двох округах.

Усього зареєстровано 320 кандидатів у народні депутати, близько двох десятків зняли свої кандидатури. А політичний розклад серед претендентів на мандат такий: 255 з них — позапартійні, 30 — представники Компартії, 15 — Народного руху України, 12 — Соціалістичної партії. Є представники від УРП — шість кандидатів, Партії демократичного відродження України, Партії економічного відродження Криму, Конституційно-демократичної партії, Зеленого світу, Християнсько-демократичної партії, Української партії справедливості, Селянської партії, Соціал-демократичної партії України, Конгресу українських націоналістів, Громадянського конгресу України.

Практично всі дільниці належно оформлені, забезпечені бюлетенями і листівками. Залишається, щоб виборці виявили свою активність.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Факт і коментар

ВИБІЙ ГЛИБОКИЙ, НАЧЕ КРИЗА

З 6-го по 21 листопада ряд вугільних підприємств, що входять до складу Незалежної профспілки гірників і до Союзу страйкових комітетів Донбасу, оголосили передстрайковий стан. Зрештою, зважаючи на ту обставину, що у жовтні уряд підвищив заробітну плату шахтарям і оптові ціни на вугілля з часовим проміжком більш як у 20 днів, вже можна було прогнозувати фінансові негаразди. Підкоригований владними структурами на місцях та побоpниками негайного паритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію «сценарій» лібералізації цін на внутрішньому ринку одразу підняв шахтарів «на-гора». На нараді представників вугільної промисловості у Донецьку генеральний директор об'єднання «Донецьквугілля» Валентин Іллюшенко висловив загальну вимогу лідерів страйкового руху — збільшити заробітну плату до 10 мільйонів карбованців. Проте нинішня ціна однієї тонни вугілля, що вже перевищила 2 мільйони карбованців, не дає змоги підняти навіть середню платню шахтарів навіть до 8 мільйонів карбованців. Виходить, що вугільники мають відпустити ціни?

На думку нового міністра вугільної промисловості Віктора Полтавця, це можливо тільки в кожному окремому випадку — на тій чи іншій шахті, в тому чи іншому об'єднанні. Хоча й не заперечує, що сьогодні майже всі шахти збиткові. Навіть об'єднання. Скажімо, об'єднання «Антрацит» виручає від реалізації своєї продукції 1,6 мільярда карбованців, а фонд заробітної плати в нього — 6 мільярдів карбованців. На часі співати відхідну? Мовляв, катастрофічне цьогорічне падіння видобутку вугілля (сподівалися видобути 127 мільйонів тонн, а чи видобудем 90 — хтозна!) — це сигнал, щоб помити руки і повісити на цвяшок робу?! Зовні новопризначений міністр, схоже, далекий від цього.

Тому й хочеться йому нагадати один з брифінгів колишнього куратора вугільної галузі Юлія Іоффе. Цей брифінг відбувався минулої весни, коли шахтарі традиційно погрожували страйком, вимагаючи фактично те саме, що й сьогодні. Так-от, колишнього урядовця запитували, чи збирається уряд закривати нерентабельні шахти, які не дають прибуток і з мільярдних дотацій?! Та не тільки не збирається, а навіть має намір розпочати будівництво 21 нової шахти, відповідав Ю. Іоффе.

Поцікавився думкою Віктора Полтавця. І почув, що потреба в закритті збиткових вугільних підприємств вже назріла, а ту 21 шахту, про які йшла мова, законсервовано, бо нема капітальних вкладень. Для того, щоб щось там зрушити з місця, потрібно принаймні 90 трильйонів, обіцяють — 25, а дадуть — 11.

То невже оце зараз галузь очолила людина без комплексів? Яка не цурається терміну «вільні ціни», розуміє, що дотації не тільки принижують, а й згубно впливають на вугільну промисловість! Що джерело дотацій — державний бюджет — вже пересохло! Невже з'явилося розуміння того, що прибуток шахті, а отже й державі, може дати тільки конкурентне середовище!

Якщо й так, то чи не запізно?

Адже сьогодні дотацій від бюджету вимагають не генеральні директори об'єднань, а навіть лідери страйкового руху. Вони сьогодні, здається, чи не вперше розгублені стоять біля вибою адміністративно-командної, тіньової системи господарювання, яка з часів Союзу спотворювала ціну їхньої праці, їхні здоров'я і мораль. І спотворила ціну праці до 8—10 мільйонів на місяць. Вибій цей глибиною в теперішню кризу в Україні.

Сергій ВЛАД.

«Нема актора, з котрим би я в цьому театрі не працював...»

Недавно генеральним директором і художнім керівником Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки призначено Михайла Рєзниковича. Це і нове призначення і, водночас — чергове повернення до російської драми. Вперше Михайло Юрійович прийшов сюди ще в середині 60-х. А на початку 80-х був головним режисером російської драми. Більшість поставлених ним вистав ішли саме тут.

М. Рєзникович — учень великого Г. Товстоногова. Має вже своїх учнів, за його плечима десятки вистав, книга про режисуру, Шевченківська премія.

Справляє враження вельми раціонального чоловіка. У бесіді легко й точно цитує великі шматки складних текстів — так, що не варто звірятися з оригіналом.

Можливо, до цього зобов'язує перша здобута ним вища освіта — технічна. Театральний інститут в Ленінграді — то вже друга вища освіта.

Режисер Рєзникович нагадує Сальєрі, котрий весь час недовірливо контролює в собі Моцарта. Але й Моцарт у ньому досить живучий. Для мене, приміром, вистави Рєзниковича 70-х років («Безприданниця», «Інтерв'ю в Буенос-Айресі», «Отелло») стали фактами особистої духовної біографії — зроблені з шляхетною легкістю, яскраві й водночас розумні. Дивлячись їх, можна було думати: це робив щасливий цілісний чоловік.

У ті роки подібне значило чимало.

— Михайле Юрійовичу, чому ви повернулися сюди цього разу? Взагалі — чи варто повертатися, навіть туди, де колись був щасливим? В чому сенс такого повернення? Чи російська драма, з усіма її складностями, про які ви знаєте як мало хто — чи це той театр, куди варто повертатися?

— Перші три роки моєї роботи тут були пов'язані з двома іменами — з іменем геніального театрального художника Давида Боровського, що ріс разом зі мною, та з іменем чудового театрального директора Леоніда Тимофійовича Куропатенка. Це були справді щасливі роки. Я поставив тут за три сезони сім вистав, дві з них стали віхами моєї біографії — дуже гостра сатира «Хто за? Хто проти?» та «Насмішкувате моє щастя» за листами Чехова. Ця вистава йшла 18 років. Зустріч з листами Чехова дуже змінила мою душу, я тоді пройшов ніби другий університет — порядність, духовність, терпимість до людських слабостей. Гадаю, так-от, як кожен у дванадцять літ мусить прочитати «Три мушкетери» — так само важливо прочитати листи Чехова в 25—28 років, коли ти вже дорослий, але ще не закостенів.

То були три щасливих роки. Але помер Куропатенко. Нас з Боровським запросили до Москви — Ефрос, Анохін. Чотири роки я працював там. Керівництво й трупа театру наполегливо просили повернутися до Києва, і ось, коли в Москві була складна ситуація, після чехословацьких подій, після зняття Ефроса й Анохіна, коли Любимов був на грані зняття, — я вирішив повернутись.

І вже оці роки роботи в російській драмі, з 70-х по 1984-й — зовсім не були такими безхмарними й щасливими, як вам здавалось. Була страшна чехарда головних режисерів, з котрими важко знайти спільну мову. Мене виручало лиш моє вміння працювати з артистами й моє вміння доводити — що ненормально для театру — доводити два акторські склади до прем'єри.

Через те, між іншим, практично нема актора, з котрим би я в цьому театрі не працював, гадаю навіть, що нема актора, у котрого не пов'язані зі мною якісь цікаві ролі. Приміром, з Адою Миколаївною Роговцевою ми зробили — я підрахував — п'ятнадцять головних ролей, а з Юрієм Миколайовичем Мажугою — дванадцять, і так далі.

Але ось що вийшло. Вийшло так, що будучи черговим режисером, я працював переважно з однією групою артистів. Мене викликали, скажімо, в ЦК й говорили: все добре, але ви режисер однієї групи — Роговцева, Мажуга, а де ж Заклунна, Решетников та інші?

Ви розумієте, в чім унікальність життя цього театру? В тім, що жоден театральний колектив у колишньому Союзі не пережив за 30 літ такої чехарди — змінилось 10 головних режисерів. Це катастрофа для трупи — ніякого внутрішнього руху в трупі нема, жодної турботи про актора. Тому на сьогодні в трупі нема жодного актора від 35 до 40 років, фізично нема, а це — найбільш «ігровий» вік! Це — результат тої чехарди.

З іншого боку, ота божевільна зміна головрежів дозволила деяким акторам відчути смак до «керівництва театром», чого нема в жодному іншому театрі Києва й цілої країни. Смак «знімати», смак «призначати». А якщо головреж був інтелектуально нижчим рівня трупи — а таке траплялось — тоді трупа вже розказувала йому, що й про що треба ставити, і як ставити...

Ось вам унікальність роботи цього театру. І коли я став головним режисером і почав займати в роботі всіх акторів — то «мої» актори занепокоїлись: як це так?!

І виник початок певного конфлікту.

Далі — як розвивався той конфлікт і чому я тоді пішов з театру — я говорити не буду, бо вважаю це недостойним. Той конфлікт був на найвищому рівні, я пішов з театру за особистим розпорядженням Щербицького, але якщо я тоді не наважився виступити в пресі чи виїхати з країни, то тепер розповідати ці речі — смішно і я цього робити не буду. Конфлікт був у тім... ні, не буду говорити.

Ось вам хронологія мого життя в цьому театрі. Мені було боляче йти звідси, адже, будучи головним режисером два роки, я спробував налагодити життя театру, але виявилось, що тому театрові це непотрібно. Спробував дати роботу всім — виявилось, не треба.

— Ну, тоді моє запитання вам тим більш зрозуміле...

— Чому я повернувся? Я вам скажу, чому. Мені запропонували очолити театр. Спершу я відмовився, бо не прагну до адміністративних посад. Але, після зрілих роздумів, — погодився. Чому? З однієї лиш причини. Є велика група акторів тут, і молодих акторів теж, котрих, я вважаю, можна підняти й зробити з них ПОКОЛІННЯ. Це — перше.

Друге — чому я сюди повернувся. В зрілості кожен з нас, режисерів, обирає свій напрям, інколи цей напрям буває радикально іншим, ніж у молодості. Я обрав напрям психологічного театру і вважаю, що це те, що варто й необхідно відроджувати. Адже найбільше досягнення Театру XX століття — театр ансамблевий — потихеньку вмирає в колишньому Радянському Союзі, і соромно, коли Пітер Штайн з раціональними німцями приїздять і грають «Три сестри» так духовно, так пронизливо, як російські актори вже не можуть...

Я сповідую цей психологічний духовний театр і, мені здається, знаю методологію — як привести до нього артистів, розвинути оцей напрям психологічного, духовного театру, здатного впливати на уми й серця.

— Тобто, ви вважаєте, що київська російська драма — саме той театр, куди можна повернутися заради втілення такої ідеї?

— Так. Ця ідея була закладена в цьому театрі дуже потужно свого часу, й не дивлячись на всю оту чехарду, ці стіни, ці люди зберігають, можливо, гомеопатичні дози цього напряму. Російська драма, вона завжди була у кращих своїх речах професійним інтелігентським театром. Саме цей театр я хотів би відродити. З іншого боку, мені сказали в Кабінеті міністрів: за нинішньої ситуації в Україні цей театр мусить бути справді театром російської драми, а не третьорозрядної західної п'єси. Тут я цілком згоден. Хоча добре розумію і всі проблеми, пов'язані при цьому з касою.

— До речі, ви знаєте, хто нині сидить у перших шести рядах партеру, чи є біля театру стоянка для мерседесів?

— Точно не скажу, але знаю, що, хоч ми й багато в чому втратили публіку, але вона є, вона прагне або щонайвищих пристрастей, або — потужного відпочинку.

— Що ж пропонується?

— Прийшовши сюди, я, в дуже складних умовах, спробував дати творчу роботу 67-ми артистам із 72-х, що є в трупі. Ми запустили три вистави. Це досить серйозна драматургія, що має прямий стосунок до нашої дійсності. «Шалені гроші» — цю велику комедію О. Островського ставитиме Б. Остропольський. Я — давно мріяв про це, — почав роботу над «Школою лихослів'я» Шерідана, теж комедія, і божевільна перекличка з сучасністю. І «емігрантську» п'єсу Н. Берберової «Маленька дівчинка» ставитиме Алла Бабенко.

«Школу лихослів'я» ми вже почали, надзвичайно важко, але поки що цікаво, у професіоналів загоряються очі, коли йдеться про психологічний театр. Хоч я розумію й усю міру відповідальності.

— Бажаю вам успіху.

— Дякую.

Бесіду вів Віталій ЖЕЖЕРА.

На фото Ірини ОСТАПЧИК: Валерія Заклунна — міс Тіна у спектаклі М. Рєзниковича «Історія однієї пристрасті».

Кажуть, у них там позолочено...

З 24 по 27 листопада у приміщенні Київського Молодіжного театру гастролюватиме Альтернативний театр з Мінська (художній керівник — Вітаутас Григолюнас). Мінчани покажуть дві вистави — «Король помирає» Е. Іонеско та «Комедія» В. Рудова.

Цьому театрові не бракує легенд, які недалекі від правди: виник він на базі самодіяльного колективу й за короткий час зумів досягти такого рівня, що сюди перебігають артисти навіть з академічних театрів. Важливо й те, що Альтернативний (в усякому разі — так кажуть) — фінансово незалежний, що видається за наших часів неймовірним. Але одна серйозна газета написала, що у них там, в Альтернативному, навіть, вибачайте, унітази пофарбовані золотом.

Що не викликає сумніву — це театр для інтелектуалів.

Нині є різні інтелектуали. Приміром, інтелектуали-бізнесмени. Так-от, у Мінську ця категорія інтелектуалів не шкодує доларів на те, щоб подивитися прем'єру Альтернативного. А для бідніших інтелектуалів сам театр придумав зручну систему абонементів.

І ще одне безсумнівно — це театр талановитих акторів. Кажуть, заради лиш унікального актора Ігоря Забари варто сходити хоч раз.

Що ж, маємо таку нагоду — гріх не скористатися.

Наш кор.

Оголосіть весь список, будь ласка!

Коли режисер Олексій Кужельний започаткував у Києві Міжнародний фестиваль камерних театрів «Сузір'я», це здавалось одноразовою акцією, шикарною примхою пана Кужельного, великого любителя всіляких аристократично-театральних витребеньок.

І ось — маємо вже Третій фестиваль «Сузір'я».

Проводиться він, як і раніше, під патронажем столичного Головного управління культури та за участю невтомного Олексія Кужельного.

Але є й новина — цього року фестиваль проводитиметься не лише в маленькому приміщенні на Ярославовім Валу, а й у Центрі мистецтв «Славутич» на Контрактовій площі. Це втішає — значить, вистави зможуть подивитися не лише самі учасники фестиваля, а й побільше глядачів-любителів.

Хто гості? Їх чимало: Хуанмейська опера з Китаю, агенція «Студіо» з Варшави, Театр на Перовській з Москви, театр «Рококо» з Праги, Севастопольський Молодіжний театр, Львівський Молодіжний театр та інші.

Урочиста церемонія відкриття фестивалю відбулася вчора, вистави на Ярославовім Валу почнуться сьогодні о сьомій вечора. А з 25 листопада у «Славутичі» всі вищеназвані колективи показуватимуть свої вистави щодня — до 28 листопада включно і практично одночасно. Щоб в усьому цьому розібратись — варто у вказані дні приходити до «Славутича» о 16-й годині і вже там вибирати собі виставу до вподоби, як на ярмарку...

Наш кор.

Чонкін разом з Войновичем у Києві

Посольство Великобританії в Україні організувало показ фільму «Життя та надзвичайні пригоди рядового Чонкіна». Перед демонстрацією стрічки, яку створили британські продюсери Еріх Абрахам і Катя Краусова, виступив автор роману про Чонкіна Володимир Войнович. У залі була присутня і Катя Краусова. Фільм глядачам, а це були дипломати, журналісти, кінематографісти, сподобався.

Олександр ВИШНЯК, провідний науковий співробітник Інституту соціології НАН України, кандидат філософських наук;
Валерій ПИЛИПЕНКО, завідувач сектора суб'єктів ринкових відносин Інституту соціології, кандидат філософських наук.

НАША МОЛОДЬ І ВЛАСНІСТЬ

Соціологія

Приватизація державної власності в Україні бере початок з кінця 1992 року. Її фундамент було закладено навесні цього ж року в законах «Про приватизацію майна державних підприємств», «Про малу приватизацію». Ці закони передбачали різні методи приватизації майна — аукціонний, конкурсний продаж, через оренду з викупом, пільговий для працівників підприємств, а також 70-відсотковий продаж через іменні майнові сертифікати. Щодо останньої з форм, то вона, на наш погляд, забезпечує соціально справедливі та юридично легітимні умови приватизації для усіх прошарків населення, зокрема і для молоді. Проте на практиці 80 відсотків усієї приватизації здійснювалося через оренду з викупом чи викупом колективами підприємств. А це, як свідчить практика, економічно неефективно, та й соціально несправедливо, бо значна кількість молоді, не зайнятої на приватизованих підприємствах, залишилася осторонь процесів приватизації.

Чому ми зосереджуємо увагу саме на молоді? Та тому, що молодь — майбутнє держави. І кому, як не молоді, закладати його підвалини. Оскільки приватизація — надзвичайно важливий процес, то участь у ньому молоді мала б бути чи не найактивніша. Насправді ж за так званої приватизації держмайна трудовими колективами де-юре і де-факто майно підприємств опинилося в руках вузького кола осіб, де молодь майже не представлена. Тому нині таке суперечливе ставлення молоді до економічних реформ.

Як показали дослідження, ще в 1990—1991 рр. ця суперечливість і неефективність ринкових реформ в Україні призвели до того, що друго-рядні питання ринкових перетворень підтримувала тоді абсолютна більшість, а головні — перехід до вільних цін і прискореної приватизації підприємств — сприймалися значно стриманіше.

Не таємниця, що молодь більше, ніж інші вікові категорії населення, підтримує політичні й економічні реформи. Але якщо брати ставлення громадян до приватизації різних об'єктів державної власності в цілому і молоді зокрема, то протягом останніх трьох років не спостерігалося якихось значних розбіжностей. У середньому розбіжність позначалася 10-відсотковими пунктами.

Непослідовне, неефективне та соціально несправедливе проведення приватизації у перші роки незалежності та реформ в Україні призвело до того, що тепер позитивно оцінюється лише приватизація житла, яка, до речі, охопила широкі верстви населення (приватизовано понад чверть усього державного фонду). Щодо інших об'єктів приватизації, то ставлення до них як молоді, так і населення майже не змінилося (великі промислові, торговельні підприємства, земля), а то й істотно погіршилося (малі торговельні та промислові підприємства). Це не випадково. Адже за останні два роки приватизація великих підприємств і землі практично не зрушилася з місця, а питання про повну приватизацію з правом продажу землі досі не вирішено на законодавчому рівні. Натомість набирає обертів приватизація малих об'єктів торгівлі, сфери обслуговування, промислових підприємств. Їх беруть у власність, як правило, трудові колективи. Або продають через аукціони. Скуповування так званими новими багатими торговельних точок, кафе, ресторанів тощо викликало ремствування збіднілої частини громадян. Невдоволення населення, за нашими прогнозами, зростатиме паралельно прискорюванню малої приватизації, якщо не буде внесено істотних коректив у сам процес приватизації.

Не секрет, що молодь активніше, ніж інші вікові групи, орієнтована на економічні реформи і приватизацію, охочіше займається підприємництвом, долучається до роботи у приватному секторі економіки. Ще на початку 90-х пройшла переорієнтація молоді щодо вибору галузі діяльності в державному, змішаному секторах економіки, на приватних і кооперативних підприємствах. Проведене в грудні 1990 року опитування молоді показало, що віддавало перевагу роботі на державних підприємствах, в установах, колгоспах 27 відсотків, на приватних підприємствах — 12 відсотків і лише 8 відсотків висловилося за самостійну підприємницьку діяльність. Дещо іншу картину змалювало опитування на початку цього року. Так, у приватного підприємця бажало працювати: 67,5 відсотка молоді (до 30 років), 62,4 відсотка людей у віці від 31 до 40 років, 54,7 відсотка тих, кому від 41 до 50 років, 35,3 відсотка людей, кому від 51 до 60 років, і 13,6 відсотка тих, що мають 60 років і більше.

Таким чином, переважна більшість молоді прагне стати підприємцем, схильна до статусу найманого робітника, чого не скажеш про людей старшого покоління. Проте у даному разі мова йде лише про вербальну поведінку, орієнтацію молоді, а не про реальну економічну і трудову поведінку. Бо хоч молодь і частіше, ніж інші вікові групи, займається підприємництвом, працює найманим персоналом у недержавних структурах, однак реальна її участь у приватизації незначна. Як показало соціологічне дослідження, проведене в липні в Києві за репрезентативною вибіркою, навіть у приватизації за сертифікатом протягом 1993—94 рр. взяло участь лише 16 відсотків молоді віком до 30 років, тоді як серед людей 30—39 років таких виявилося 19 відсотків, 40—49 років — 18 відсотків, 50—59 років — 28, 60 років і більше — 12 відсотків. Виходячи з наведених цифр, можна сказати лише, що активність молоді більша від активності... пенсіонерів.

Якщо говорити про реальну участь молоді у приватизації різних об'єктів, виявиться, що вона менше, ніж люди зрілого віку, використовує свої сертифікати для приватизації тих підприємств, де працює. Однак, на противагу старшим людям, молодь активніше купує акції підприємств, що приватизовуються.

Усі ці протиріччя, зміни трудової поведінки молоді можна пояснити, передовсім, непослідовністю та неефективністю форм реальної приватизації на початку 90-х. Але, незважаючи на всілякі приватизаційні негаразди, слабке законодавче підгрунтя, лише 7 відсотків молоді (15 відсотків усього населення) висловилися за тимчасове зупинення приватизаційних процесів, а 32 відсотки наполягають не тільки на продовженні приватизації, а й на її прискоренні. А це яскраве свідчення того, що наша юнь уже не уявляє свого подальшого життя без продовження ринкових реформ.

Контакти

Увесь світ — на комп'ютерній долоні

з допомогою телекомунікаційних послуг, які пропонує «Інфоком»

Як найшвидше і без втрат «відтранспортувати» оперативну інформацію? Скористатися факсом або телексом. Але для цього треба почекати, поки звільниться лінія, а потім — додатково обробити цю інформацію на комп'ютері. Та й де гарантія, що цією інформацією не скористається хтось інший, бо вона, по суті, не має жодного захисту. Телекомунікаційний зв'язок з пакетною комутацією унеможливлює таке. До того ж потрібна інформація потрапляє відразу на комп'ютер компаньйона чи замовника, причому в тому вигляді, який найзручніший для роботи.

Спільне українсько-німецьке підприємство «Інфоком» одне з перших у нашій країні почало використовувати для передачі тих чи тих даних телекомунікаційні канали зв'язку, стало офіційним оператором Мінзв'язку України з надання таких послуг, використовуючи для цього Національну мережу передачі даних з пакетною комутацією «УкрПАК». Наш кореспондент зустрівся з генеральним директором СП «Інфоком» В. ПОЛІЩУКОМ.

— Василю Григоровичу, чому вибір упав саме на німців?

— Не хочу казати, хто кого вибирав, але за три роки спільної праці ми не маємо до своїх партнерів жодних претензій. Як, сподіваюся, і вони до нас.

А німецька фірма «Controlware», яка стала співзасновником нашого підприємства, створювала такі мережі в Німеччині, зокрема для відомого в діловому світі Дойчебанку.

— Що таке «Інфоком» сьогодні?

— Наше підприємство забезпечує надійний зв'язок між абонентами України та з абонентами більш як ста зарубіжних мереж. Причому надаємо комунікаційні послуги на світовому рівні.

— Тобто можете зв'язати свого клієнта з будь-яким континентом?

— У принципі так, але через інші мережі. Сьогодні більший попит в Україні на зв'язок з Європою та Північною Америкою. А вже через тамтешні комунікаційні мережі тримаємо зв'язок з усім світом.

— Хто є сьогодні вашим основним клієнтом?

— Різні фірми, іноземні посольства, банки.

— Кажуть, що плата за послуги, які пропонує «Інфоком», багатьом не по кишені.

— Але в нас ціни нижчі за світові. Зрозумійте, ми працюємо на першокласному обладнанні, яке дуже дорого нам обійшлося, і треба окуповувати затрати. Та ми не думаємо це зробити за два-три роки, а протягом значно тривалішого часу. І коли надаємо послуги через міжнародні мережі, то не можемо опускати тарифи до такої межі, за якою матимемо збитки. Та й, зрештою, у нас діє ціла система знижок для клієнтів щодо оплати. Приміром, це залежить від часу доби, коли абонент виходить на зв'язок, від частоти його під'єднання до мережі... Особливо на українських лініях.

— Останнім часом «Інфоком» особливо активно працює над створенням та обслуговуванням супутникових систем зв'язку.

— Сьогодні ми встановили в Україні майже 20 станцій супутникового зв'язку. А найпершими нашими клієнтами стали інформаційне агентство «Рейтер» та агентство з бронювання авіаквитків «Сіта».

Наше основне завдання сьогодні — встановити могутню центральну станцію, з якою могли б працювати невеликі антени, розміщені в регіонах нашої держави. Така станція супутникового зв'язку, яка діятиме в Києві, дасть змогу Україні виходити на наземні мережі, під'єднувати до них користувача в будь-якому регіоні, давати йому телекомунікації, голосовий зв'язок, факс — одне слово, все, в чому буде потреба.

Вартість таких периферійних станцій буде не така вже й дорога. Тому сподіваємося, що уряд піде нам назустріч, не обкладе високими податками, які потім неодмінно ляжуть на плечі наших клієнтів, усього народного господарства.

— Недорого — це скільки?

— Приблизно 15 тисяч американських доларів. Це значно менше, ніж коштує новий «Мерседес» або «Вольво».

І, певна річ, плануємо ширше використовувати наземну мережу. Як в Україні, так і за рахунок додаткових каналів із Західною Європою та Північною Америкою.

Розмовляв Роман ВАТРИЧ.

ДЕРЖАВНА ТЕЛЕРАДІОМОВНА КОМПАНІЯ УКРАЇНИ

агентство "ТЕЛЕРАДІОРЕКЛАМА"

ТЕЛЕ ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні блоки, тематичні передачі "Перспектива" та "Презентація" (зустрічі з діловими людьми, виставки, аукціони, телеігри, конкурси, шоу, лотереї тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ

відеокліпи, відеофільми, споти, сюжети

РАДІО ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні випуски (репортажі, інтерв'ю, коментарі, огляди, оголошення тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ

магнітофільми та іншу аудіопродукцію

РОЗМІЩУЄ

вашу рекламу у найпопулярніших передачах Українського телебачення і радіо.
Ми готові укласти з вами угоду на довгострокове співробітництво.
Ми будемо раді, якщо своєю рекламою допоможемо вам у розв'язанні ваших проблем!

Наша адреса: 252033, Київ-33, вул.Володимирська, 69-А.
Тел. (044) 224-46-43; 220-91-29

Газосварка без карбида!

У Вас проблемы с **карбидом, кислородом, ацетиленом?**
Не беда, обращайтесь к нам. Мы производим промышленные электролизно-водные газосварочные установки

ТЕРЕ-1.5Т

Толщина свариваемого металла 0.5 ... 5мм,
Выход газовой смеси 1500 л/час,
Максимальная потребляемая мощность 4.5 КВт
Обеспечиваем гарантийное и послегарантийное обслуживание

Звоните: (0572) 23-0127, 32-1903, 20-5396
Пишите: 310115 Харьков-115, а/я 3151
Приходите: г. Харьков, ул. Котлова, 29

Только установки фирмы "Технолог" заменяют ацетиленовый сварочный пост!

Акции АО «Фондовая звезда» 40% в US $

Тел. (044) 271-41-23, 271-44-24.
Факс (044) 276-30-38.

Реализуем!

Автомобили
КрАЗ, МАЗ, ГАЗ
заправщики
КрАЗ, МАЗ, ГАЗ
автокраны
14, 16, 20т
автобусы
ЛАЗ, РАФ, УАЗ
тракторы ЮМЗ, экскаваторы.

Днепропетровск: (0562) 92-80-64.

МІЖНАРОДНИЙ ЯРМАРОК ***8–11 грудня 1994 р.***

в м.Луцьку
ВЕЛИКИЙ РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК

МІСМ

В широкому асортименті:
- *товари народного вжитку;*
- *товари для дітей;*
- *сільськогосподарська продукція та техніка;*
- *продукти харчування.*

Заявки за адресою: ***263025, м. Луцьк, а/с 70; Тел. (03322) 24997; 24520; Fax (03322) 24384.***

Видавництво «Будівельник»
пропонує «Російсько-український словник. Будівництво» та іншу літературу з будівельної і побутової тематики.
Тел. 212-10-80.

РЕАЛІЗУЄМО АБО ОБМІНЮЄМО

на продукти харчування
ТРАКТОРИ
МТЗ-80 УК, МТЗ-82 УК,
АВТОМОБІЛІ ЛУАЗ-Т 969М.
Вони у нас є постійно.
Купуємо тушонку.
Телефони в Луцьку: (03322) 4-33-84, 4-42-57, 3-10-46.

Торгово-виробниче закрите акціонерне товариство «Ексімп» пропонує за цінами заводу-виробника:
аміачні компресорні агрегати:
одноступеневі: УЛ 411, УЛ 611, УЛ 811 НФ 411, НФ 611, НФ 811,
двоступеневі: УЛ 612, УЛ 812, НФ 612, НФ 812;
аміачні агрегатні холодильні установки;
аміачні насоси;
контейнери з вмонтованим холодильним обладнанням;
морозильні склади об'ємом 60, 120, 500, 1100 тн.
Вся продукція ЧКД «Хоцень», Чеська Республіка.
Форма оплати: будь-яка.
Можливий бартер.
Наша адреса: 282022, м.Тернопіль, вул.Протасевича, 22, ТВЗАТ «Ексімп».
Телефони в м.Тернополі:
Факс (03522) 4-92-81, 4-81-79, 4-82-70, 4-82-21.

Государственное производственное объединение
«Проэкс»
реализует со склада в г. Днепропетровске:
шпалы железнодорожные широкой колеи деревянные I-II-III типа.
Форма оплаты — предоплата, безотзывный аккредитив.
Для оптовых покупателей предусмотрена скидка.
Наш адрес: *320070, г. Днепропетровск, пр. К.Маркса,60, комн. 529, 532;*
телефоны: *(0562) 45-21-32; 45-33-90; 44-16-37;*
телефакс: *(0562) 44-06-23.*

Внимание!!!
Двигатели ГАЗ-53 первой комплектности
Со склада в Киеве по низким ценам
Тел. (044) 265-27-36, 265-89-60
факс: 265-44-94.

Житомирский государственный завод химического волокна приглашает на работу агентов по реализации готовой продукции и товаров народного потребления.
Приглашаются жители Украины и стран СНГ.
Оформление на работу — по контракту.
Оплата в процентах от объема реализуемой продукции и товаров.
Адрес: 363035, Украина, г.Житомир, ул.Промышленная, 1/154.
Телекс: 138186 Капрон, 138922 Корд.
Телефоны: (0412) 33-29-96, 39-31-44.
Факс: (0412) 33-30-31.

Инвестиционно-акционерный банк «ИНТРАСТБАНК» объявляет о приостановке своей деятельности на основании решения правления Национального банка Украины № 163 от 3 октября 1994 года.
Санаторов, кредиторов и должников банка просим обращаться в ликвидационную комиссию, работающую по адресу:
254214, г. Киев-214, ул. Героев Днепра, 36-в;
тел.: 411-73-93; 411-92-31;
т/ф 411-84-34.

Фирма «ОЛИВЕР» реализует:
тракторы МТЗ;
двигатели к тракторам МТЗ;
холодильники «Минск».
Возможен бартер на сахар, муку, гречку.
Телефоны в г.Минске:
(0172) 77-80-11, 77-31-09. **Факс** (0172) 78-68-21.

Арбітражним судом Дніпропетровської області розглядається справа про банкрутство агентства «Паблик Рилейшнз» (юридична адреса: м. Дніпропетровськ, вул.Шевченка, 17/301). Претензії приймаються упродовж місяця за адресою: 320004, м. Дніпропетровськ, пр.Кірова,1, кімн.537.

Інформація про продаж пакета акцій відкритого акціонерного товариства «Дубки» на умовах комерційного конкурсу.

Адреса: м. Київ-60, вул. Стеценко, 1
Кількість простих іменних акцій запропонованого для продажу пакета — 463 шт
Номінальна вартість — 243.075.000 крб.
Балансовий збиток за 9 міс. 1994 р. — 153,8 млн.
Обсяги виробництва — 5930,9 млн.
Номенклатура продукції
Продукція громадського харчування

Умови конкурсу

Учасники конкурсу мають подати свої пропозиції щодо ціни, за яку вони бажають придбати пакет акцій, та щодо фінансових і матеріально-технічних зобов'язань:
— Інвестування діяльності акціонерного товариства «Дубки» в розмірі, що перевищує вартість викупленого пакета не менш як у 10 разів протягом 2 років.
— Викуп усього пакета акцій.
— Покупець не має права відчуження пакета акцій іншим юридичним і фізичним особам протягом 2 років без збереження умов, на яких було придбано пакет акцій.
— Розширення переліку послуг, істотне підвищення їх якості, створення оздоровчого комплексу, модернізація приміщень та обладнання.
Поліпшення фінансово-економічного стану АТ, рівня заробітної плати та дивідендів акціонерів Товариства.
Заяви на весь пакет акцій приймаються в місячний термін з дня опублікування за адресою: вул. Велика Житомирська, 19-В.

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

«В ПОРЯДКЕ ИСКЛЮЧЕНИЯ»

Як перед кінцем світу поспішають зводити дачні хороми «слуги народу»

Мешканці Іванковичів, що у Васильківському районі, сумно жартують: не думали й не гадали, що на старість доведеться пожити ще й при цареві... Точніше, при «царському селі», як вони не без іронії нарекли дачне містечко, що, наче у казці, буквально вигулькнуло на іванковичівських землях.

Що царське, то царське. Втім, монархам початку нинішнього століття такі темпи та розмах і не снилися. Те, що група депутатів — членів парламентської постійної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Анатолій Моцпан, Роман Круцик, Анатолій Єрмак, Микола Чив'юк та автор цих рядків побачили за якихось надцять кілометрів від Києва, можна підсумувати одним: очі не бачили, душа не боліла. Таке враження, що Господь Бог за щось розгнівався на наші великі й малі міста — зупинив заводи й фабрики, «заморозив» будови і всю свою силу вдихнув у відгороджені лісами від битих шляхів, людських очей п'ятнадцятисоткові ділянки сановних дачників. Наче машина часу переносить тебе на якусь ударну комсомольську будову, бо тут день і ніч надриваються стосильні бульдозери, гуркочуть бурові установки й важкі вантажівки, у поті чола трудяться сотні будівельників...

Місцеві сільські старожили приголомшені. Одна натруджена літня жінка у розмові з нами сплеснує руками: «Боже мій милий, мені 58 років, усе життя тут прожила й автокрана в селі не бачила. А оце — вдень їдуть, вночі їдуть, вдосвіта їдуть, як перед кінцем світу. Другий раз, буває, кози через дорогу не можна перевести... Світло, було, в селі відмикають — економія, а тут цілу ніч такі прожектори, як ото во врем'я бомбьожки...»

Чия земля? Звісно — споконвічна іванковичівська. А от хто на ній, на оцих виділених під дачі 100 гектарах, отак розвернувся, місцеве населення знає в загальних рисах — київське начальство. Та що колгоспники, коли їхня влада — сільрада, й сама до пуття сказати не може, хоча саме вона ухвалює рішення надати ту чи іншу ділянку під дачу. Документів, на яких ці рішення грунтуються (заява, форма № 3, де вказані адреса, житлові умови заявника, клопотання організації, у якій він працює), нам показати не змогли. Голова сільради й інженер-землевпорядник розгорнули карту-схему розподілених дачних ділянок, де на багатьох замість прізвищ власників вказано: «ген.» (тобто, генералові. — А. Б.), або — «жене». Хто ж той генерал, чия та жона, з'ясовували довго.

— Сергію Петровичу, — запитуємо у голови сільради, от, скажімо, — хто така Гирявець?

— Гирявець? З КГБ? — перепитує голова в інженера- землеупорядника.

— Та яке там КГБ, — сердиться землеупорядник. — Мені казали, що чоловік її — декан якогось факультету.

Наче виправдовуючись, землеупорядник скаржиться:

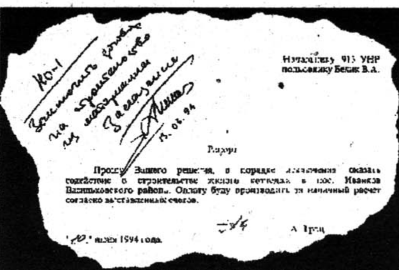
— Я колись питав на дачі прізвище хазяїна. Кажу, за землю платили? А він: не ваше діло...

Після деяких наших «наївних» запитань на зразок, чи не приходять по дачні ділянки рядові робітники з Києва чи, слідом за генералами з МВС, сержанти міліції, Сергій Петрович не витримує:

— Та ви що, який сержант? Ніже одної звезди до мене не заходять. Майор ще може, і вище. Полковники, генерали... Ось генералів-прикордонників Банних, Клешню пам'ятаю... А вообще-то, такі само хохли, як ми з вами...

Люди й без того здогадуються, що то за «хохли» у тих царських кубелечках селяться. На окремих ділянках, наділених деяким їхнім односельцям, з'явилися хіба що «собачі» будки — маленькі схованки для городнього чи будівельного реманенту, інвентаря. Зате у київських, — наче гриби після

Начальнику 913 УНР полковнику Бекик В.А.

Рапорт

Прошу Вашего решения, в порядке исключения оказать содействие в строительстве жилого коттеджа в пос. Иванков Васильковского района. Оплату буду производить за наличный расчет согласно выставленных счетов.

А. Троц

"10" июня 1994 года.

дощу, ростуть хороми. Ось де соцзмагання: хто нахрапистіший, більше, вигадливіше збудується. Один під палац азіатського еміра «косить», другий — під готичний стиль підлаштовується, третій — на закарпатський взірець — з гострими «ламаними» дахами під червоною черепицею. Голова київської облспоживспілки Пак «вичудив» щось на зразок фортеці з бійницями. А от генерали «розходяться» без суперництва. У колишнього міністра внутрішніх справ Василишина та його першого заступника Корнійчука дачні хоромчики — наче випещені близнятка. Ще «солідарніші» нинішній керівник Держкомкордону генерал-полковник Банних, якого на цій посаді має затверджувати Верховна Рада, та його підлеглий генерал-лейтенант Клешня, котрі зводять один «будиночок» на дві половини. Виходить щось на зразок восьмирічної школи (дивіться фото).

Їхній тил (у прямому розумінні) — будь здоровий, адже там час від часу з'являється сам перший заступник міністра оборони — начальник Генерального штабу Збройних Сил України генерал-полковник Лопата, де військові зводять дачу (див. фото) його доньці Марині Троц. Якщо вірити повідомленню однієї із всеукраїнських газет про дві дачні ділянки самого генерала Лопати в Музичах й Гореничах і ще про одну — його доньки в Музичах, то яка ця ліком?

В іванковичівських селян від усього цього серце обливається кров'ю. Мовляв, все життя не розгинаємо спини, одну зміну працюємо в колгоспі, другу — на власних городах, і ледь зводимо кінці з кінцями, не маємо за що хліба купити. За які ж гроші зводять ці хороми «слуги народу», як вони себе називають?..

Хто у кого в слугах, — запитання, звісно, риторичне. Особливо, якщо бачити ці хороми на тлі багатьох убогих селянських хат, латаних-перелатаних тинів, благенького, зашюженого дощами (протікає дах!) приміщення сільради і поруч — довгобуд будинку культури, на котрий не дістає ні коштів, ні будматеріалів. З початку цього року в селі не працює телефон, у тому числі й у сільраді, бо під час земляних робіт розірвано лінію і полагодити нікому. Давно перестав ходити до села й автобус — немає пального. На рахунку, тобто на папері, у сільраді — аж 30,5 мільйона карбованців. А лише одна Марина — донька генерала Лопати, уже заплатила за послуги тим, хто зводить її котеджик в Іванковичах, близько 300 мільйонів карбованців. Готівкою!

Ось «такі само хохли, як ми з вами». Така й держава. Знаєте, скільки наша економічно квола держава бере з «колекціонерів» дачних ділянок за 15 соток нашої землі-годувальниці (часто отого самого найкращого на світі чорнозему)? Аж по 400 карбованців за сотку, або 6100 карбованців на рік. Вартість однієї цигарки в «шопі».

Такий прийнято закон — і комар носа не підточить. А коли підходящого немає — «нарисують». Ось один з прикладів, що його навів член згаданої парламентської комісії А. Єрмак. Торік 27 грудня тодішній міністр оборони В. Радецький видає наказ, яким, зокрема, забороняє кожному, хто б він не був, використовувати військовослужбовців і військових будівельників строкової служби рядового та сержантського складу для виконання будівельних і ремонтних робіт, у тому числі і на таких ось дачних об'єктах. А в серпні цього року вже видає інший наказ, яким виправляє свою «помилку» і дозволяє використовувати військових будівельників на об'єктах певної категорії громадян.

А в нас так. Коли є папірець і немає елементарного почуття міри й совісті, вважай, ти громадянин «царського села» — держави в державі. І жодна прокуратура чи суд тебе не візьмуть. А якщо поцікавляться, їм кинуть, як отому землемірові: не твоє діло.

Принаймні, так є досі. Але доки?!

P.S. *Коли цей матеріал було підготовлено до друку, у постійній Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією нас ознайомили з відео- та фотоматеріалами, знятими в інших «царських селах» довкола Києва, де звило собі розкішні кубелечка чимало сановних державних мужів, відомих нам своїми гарячими виступами про соціальну справедливість, самопожертву у розбудові незалежної України. Парламентська комісія має на меті домогтися перевірки правоохоронними органами дотримання законності у виділенні земельних ділянок, придбанні будматеріалів, будівництві дачних хоромів і розглянути це питання на одному зі своїх засідань.*

За листом читача

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України»

ПЕРСОНА НОН ГРАТА,

або Розправа по-прилуцьки

Їй говорили близькі, щоб змирилася з черговою життєвою поразкою і не думала йти проти директора. Але вона, засліплена надією на справедливість, нікого не послухала...

Рік тому Любов Михайличенко, яка обіймала у Прилуцькому радгоспі-технікумі скромну посаду інспектора спецроботи, нікому не заважала і не стояла поперек дороги. Самотня жінка, в якої не склалося особисте життя, жила радістю очікування нових змін. А вони у неї передбачалися значні: після тяжких операцій, майже шести років проживання в гуртожитку і перебування на квартирному обліку їй нарешті світила окрема однокімнатна квартира. Можна собі уявити її стан, почуття та настрій, коли цій радості не судилося збутись. І з тієї простої причини, що у директора Прилуцького радгоспу-технікуму Миколи Михайловича Титаренка теж, можна сказати, не склалося особисте життя. Нині він проживає з третьою дружиною.

Щоб не ділити добротне власне житло і не вчинити щодо попередньої дружини не по-людськи, Микола Михайлович вирішив «закрити проблему» і 13 листопада 1993 року на спільному засіданні адміністрації та профспілкового комітету радгоспу-технікуму звернувся до присутніх з заявою «зважити на його сімейні обставини та виділити позачергово однокімнатну квартиру Титаренко Ніні Андріївні». Його сенсаційно-прозаїчну пропозицію ... задовольнили. Розглянули позитивно згадану заяву і загальні збори 17 листопада. Адже звертався з проханням не якийсь там рядовий співробітник, а керівник!

Суть сумнівно спірної комбінації лежить на поверхні і не потребує коментарів. Неважко тому зрозуміти Л. Михайличенко, яка, залишившись зі своїми розтоптаними мріями наодинці, вирішила законним чином оскаржити прийняті рішення. Адже вона у квартирній черзі стояла далеко попереду Ніни Андріївни.

28 березня 1994 року скликають загальні збори колективу, на яких Л. Михайличенко та ще двох її колег, які звернулися у вищі інстанції з приводу захисту своїх інтересів, піддають остракізму. Приймається рішення вважати, що їм «не місце в колективі», бо вони «не дають можливості спокійно працювати трудовому колективу».

(Закінчення на 11-й стор.).

Працівникам об'єднання «Хімпром» нічого не залишилося, як звернутися із відкритим листом до Президента України Леоніда Кучми, у якому зазначають, що ось уже третій рік працівники правоохоронних органів тероризують не тільки генерального директора підприємства Е. Е. Креча, його родину, але й їх, незважаючи на наявність документів, з яких видно, що ніхто не скоїв протиправних вчинків. А тим часом розроблялася і втілювалася в життя програма зупинки виробництва. Не треба пояснювати, що зупинка найбільшого в Європі заводу з перероблення жовтого фосфору боляче вдарила б по всій промисловості України.

Володимир КОРОЛЮК, «Голос України»

ХТО РОЗРУБАЄ ГОРДІЇВ ВУЗОЛ «СПРАВИ КРЕЧА»?

І лише після того, як Е.Е. Креч знову обійняв посаду генерального директора, вдалося відновити виробництво. Далі у відкритому листі йдеться про те, що колектив протягом трьох років звертався у різноманітні інстанції з проханням допомогти встановити істину і припинити свавілля й беззаконня, які творять працівники правоохоронних органів Донецької області, але, на жаль, ці звернення ні в кого не знайшли відгуку. Тому колектив, звертаючись до Президента, сподівається, що нарешті буде дано об'єктивну оцінку тому, що відбувається довкола підприємства і його керівництва.

ДЕРЖХІМПРОМ УКРАЇНИ
СЛОВ'ЯНСЬКЕ ВИРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ХІМПРОМ»

Президентові України
КУЧМІ Л.Д.

Копія: Голові Донецької обласної Ради народних депутатів
ЩЕРБАНЬ В.М.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ЛЕОНІДЕ ДАНИЛОВИЧУ!

Ми, Ваші виборці, працівники Слов'янського виробничого об'єднання "Хімпром", вимушені звернутися до Вас, як гаранта Конституції держави і відповідно гаранта наших конституційних прав.

Ось уже третій рік працівники правоохоронних органів по суті - інакше не скажеш - тероризують не тільки генерального директора підприємства Е.Е.Креча, його родину, а й нас.

За дорученням працівників ВО «Хімпром» лист підписали виконавчий директор В. М. СУПРУН та керівники підрозділів, провідні фахівці — всього 28 підписів.

1. Стисла хроніка незрозумілого конфлікту

Передусім, напевне, варто нагадати читачам хронологію перебігу подій цього, для багатьох незрозумілого, конфлікту. І почати потрібно з того моменту, коли Е. Креч, керівник кооперативно-господарського підприємства, на прохання делегації працівників об'єднання дав згоду балотуватися на посаду генерального директора потужного підприємства. А було це наприкінці 1990 року.

Саме тоді для об'єднання настали не кращі часи. Проте новий керівник зумів, попри всі проблеми, налагодити безперебійну роботу, вийти з підприємством на зовнішні ринки за межі тодішнього Радянського Союзу.

Були задоволені й робітники: зросла зарплата, у об'єднання почали надходити товари широкого вжитку, тут реалізували за доступними цінами легковики.

Грім ударив серед ясного неба на початку 1992 року. До об'єднання зачастили працівники правоохоронних органів, за ними — ревізори вкупі з контролерами.

Три вантажівки документів вивезли за ворота підприємства. Вони й досі зберігаються в надрах Управління внутрішніх справ Донецької області.

А 26 червня 1992 року старший слідчий головного міжрегіонального управління боротьби з організованою злочинністю П. Ткаченко порушив першу кримінальну справу за фактом викрадення з ВО «Хімпром» 2030 кілограмів бікарбонату натрію (у народі кажуть: соди). І ще маленький штрих. Денна допустима норма втрат на виробництві цієї продукції — 2 тонни. Але нехай читач не думає, що соду й справді було вульгарно викрадено з об'єднання. Ні, за неї було заплачено. Щоправда, дещо пізніше, бо працівники бухгалтерії допустили недогляд і невчасно виставили рахунок. Отож, виробничо- комерційна фірма «Реактив» оплатила по суті соду з власної ініціативи. А що цю фірму очолювала дружина генерального директора В. Креч, то правоохоронці запідозрили кримінал і почали, як кажуть, шукати вітра в полі. Бо й справді, яка може бути крадіжка, якщо є всі документи, за якими бікарбонат натрію потрапив аж до Вільнюса. Бракувало єдиного — рахунка.

Отож, розуміючи, що справу всю збудовано на піску, слідчі почали вивчати: соду забирали фасованою чи ні. Не хочу далі втомлювати подробицями читачів, лише зауважу: якби працівники правоохоронних органів були впевнені, що сода — крадена, переконаний, справа давно була б у суді.

Окрім того, було порушено іще 9 різних справ.

Доки тривало слідство, встигли заарештувати В. Креч, потримати її певний час у слідчому ізоляторі УВС Донецької області всупереч чинному законодавству, за що начальнику Управління внутрішніх справ генералу С. Гавриленку довелося просити вибачення у жінки.

(Я навмисне опускаю малоприємні подробиці поводження з Вірою Іванівною під час її затримання у київському готелі «Москва». Виокремлю тільки одне: найбільш грубо з нею поводився сумновідомий полковник Григор'єв. Так, саме той, який учинив провокацію проти народного депутата України С. Хмари 7 листопада 1990 року у Києві в підземному переході майдану Незалежності).

З'їздив у закордонне відрядження й Едуард Едуардович. Як він сумно зізнається:

— Побував у еміграції.

Проте громадянство не змінив і тому навесні став до боротьби за депутатський мандат. І хоча в окрузі він лідирував, депутатом стати не вдалося — у другому турі виборці не з'явилися на вибори.

Міг би й тепер стати до передвиборчої боротьби, але за час вимушеної розлуки з колективом об'єднання катастрофічно почало знижувати обсяги виробництва (про що дещо пізніше). Отож, Е. Креч прагне насамперед дотримати слова, яке він дав робітникам, коли знову приступив до виконання обов'язків генерального директора.

2. Кілька штрихів до загальної картини

Уже в травні на прохання Едуарда Едуардовича в колективі об'єднання провели анонімне опитування. Кожний працівник міг вільно відповісти на запитання: «Чи довіряєте ви Е. Е. Кречу бути директором?» Треба було викреслити одне з двох слів: «так» чи «ні». Більш як дві третини (майже 70 відсотків) опитуваних відповіли ствердно.

Таку саму позицію зайняли в червні нинішнього року й делегати профспілкової конференції об'єднання «Хімпром» під час затвердження колективного договору.

Здавалося б, тепер укупі можна розв'язати всі питання, які непокоять колектив. Тим більше, що виробництво потребує реконструкції.

Але... Генеральна прокуратура скасувала власне рішення, і слідчий механізм закрутився знову. Знову потяглися нескінченні перевірки, багатогодинні допити працівників об'єднання... Третій рік шукають оті аж дві тонни соди?

Я побував у Слов'янську тоді, коли вже не стало колишнього архітектора об'єднання В. Мойсеєнка. Людина похилого віку, він після чергового допиту отримав інсульт і помер. Так принаймні стверджувала більшість працівників «Хімпрому».

А правоохоронці, навпаки, цей факт заперечували. Зокрема, керівник слідчої групи С. Стадников заявив, що після відновлення кримінальної справи він жодного разу не викликав головного архітектора на допит і взагалі до нього жодних претензій не було, бо В. Мойсеєнко чесно співпрацював із слідством...

Але хімпромівці стверджували, що С. Стадников опісля поновлення слідства ще у Слов'янську не з'являвся.

І, справді, у дні мого перебування в Слов'янську допити вела інша людина, яка навідріз відмовилася розмовляти з вашим кореспондентом. Зате вдалося побачити, як ведеться слідство. Так, на той день, коли я хотів зустрітися із слідчим, на допит викликали кількох працівників об'єднання. Але слідчий запізнився більш як на годину. Мабуть, не треба пояснювати психологічний стан людей, яких запрошують на допити в міліцію і тривалий час тримають під дверима. Сама розмова зайняла понад три години.

Це — маленькі штрихи, з яких складається цілісна картина. І ще одне. Цікава була реакція працівників міського відділу внутрішніх справ. Вони підходили до людей з «Хімпрому», віталися, цікавилися метою їхнього візиту. А коли чули, що співбесідників викликали в «справі Креча», зітхали, знічено махали руками і з похнюпленим виглядом ішли геть. Цікаво, що це означало б?

Тож я вже не здивувався, коли почув розповідь про те, як уже вкотре затримували Віру Іванівну в аеропорту «Бориспіль», коли вона мала вилетіти до Відня у відрядження. Що в Едуарда Едуардовича, після його повернення із Австрії, капітан О. Дяченко з Прикордонних військ України відібрав паспорта, відповідаючи на всі запитання дуже коротко: «У мене такий наказ».

У людини, депутата місцевої Ради, якому навіть не пред'явлено звинувачення, забирають посвідчення особи. Так і хочеться запитати: ми будуємо правову державу чи Указ Президента використовуємо для насадження сумновідомих сталінських порядків?

Хоча, як знати. Адже міг начальник УВС Донецької області С. Гавриленко надіслати 1993 року листа на ім'я голови Слов'янської міської Ради народних депутатів, у якому, по суті, назвав Е. Креча злочинцем, хоча не мав на це жодного права.

Взагалі-то завжди потрібно вислуховувати й протилежну сторону, що я й зробив під час поїздки до Донецька. Так-от, заступник начальника УВС із слідчої роботи полковник В. Кубарєв взагалі стверджує, що вони нікого ні в чому не звинувачують, ведуть звичайну перевірку.

3. Завжди можна знайти чорну кішку, якщо хтось захоче...

А тепер про те, як іде слідство. Звичайно, нефахівцю важко оцінювати дії службових осіб. Хоча, якщо є бажання, розібратися можна. Повернімося хоча б до тих двох тонн соди, з яких почалося слідство. Чому? А тому, що вони фігурують і в постанові Генпрокуратури про поновлення слідства.

У постанові, зокрема, стверджено, що об'єднанню завдано збитків на суму 413 541 рубль 48 копійок, бо, мовляв, в акті ревізії КРУ Мінфіну від 25.05.1993 р. на таку суму уточнюється різниця між оптовою ціною фасованої і нефасованої сировини. Водночас (до речі, ревізорами також) не береться до уваги, що кооператив «Реактив» сплатив ВО «Хімпром» майже всі затрати на фасування продукції, у тому числі пакувальні матеріали, оренду фасувальної машини, заробітну плату робітникам, гумові кліше для фасувальної машини тощо. Хотілося б уточнити й те, що за транспортні витрати за доставлення бікарбонату до Вільнюса також сплатив кооператив, а не ВО «Хімпром».

Ще цікавіші факти надибуємо в акті ревізії того ж таки КРУ Мінфіну по Донецькій області за 25.06.1993 р. У ньому стверджено, що вартість відвантаженого бікарбонату натрію до Вільнюса становила 166 422 (!) рублі.

Окрім того, у положенні-договорі кооперативного державного виробництва «Реактив» і ВО «Хімпром» сказано:

оплата послуг підприємства здійснюється кооперативом за розцінками, що діють у системі внутрізаводського госпрозрахунку без будь-яких націнок, які є за кооперативного ведення господарської діяльності.

Отже, напрошується висновок: хто хоче знайти чорну кішку в темній кімнаті, де її немає, той завжди її знайде. Бо варто лише зіставити цифри, наведені в різних актах ревізії, а ще уважно перечитати договір.

Що більше, один з пунктів договору гласить: **прибуток, отриманий кооперативом, розподіляється навпіл з підприємством.**

4. Кому це вигідно?

Усі дні перебування в Слов'янську мені не давала спокою одна думка: чому на Кречеві зійшовся світ клином? Кому він перейшов дорогу?

Декотрі стверджували, що все почалося з конфлікту з деякими вельмишановними директорами, яких підтримав тодішній представник Президента у Донецькій області. Мовляв, вискочка, швидко поставимо його на місце. Бо й справді, лише збіг у часі і просторі кількох обставин допоміг Е. Кречу обійняти посаду генерального директора об'єднання, одного з найбільших у Європі.

А декотрі вважали, що на нього нагострила зуби тутешня знать, бо, мовляв, дбав лише за робітників, а як живуть місцеві князьки, його не цікавило.

Сам Едуард Едуардович переконаний, що взяв надто різкий старт, показав: і в ці непрості часи підприємство може не тільки виживати, а й домагатися високих результатів, заробляти валюту.

Мене одразу зацікавила його думка про те, що насамперед треба штурмувати західний ринок, «прорубувати вікно в Європу». Особливо на тлі розмов про те, що на Заході нас не чекають, що, мовляв, треба відновлювати втрачені зв'язки. Чомусь під час розмови щоразу напрошувалася паралель з Миколаївським глиноземним заводом, врешті з АСК «Бласко». Адже ці підприємства можуть дати нашій державі реальну валюту вже сьогодні.

Ще більше мене зацікавив і стурбував той факт, що на «Хімпром» замкнуто близько 20 відсотків економіки України. Без сировини слов'янців не можуть обійтися металурги, сирохолодкомбінати, підприємства з виробництва ліків, зокрема протиінфекційних, синтетичних мийних засобів тощо.

Водночас аналіз роботи об'єднання за перше півріччя нинішнього року свідчить: воно наближалося до свого краху. Припинилося відвантаження продукції на експорт, хоча на складах вистачало, бо внутрішні споживачі через ланцюжок неплатежів не могли її придбати. Звідси брак коштів, без яких не можна купити жовтий фосфор — основну сировину, на якій працює «Хімпром».

Як мені розповідали очевидці, у лютому в тодішнього виконувача обов'язків генерального директора Ю. Бахмутова відбулася нарада з керівниками виробничих підрозділів, на якій було поставлене завдання: готувати списки працівників на скорочення, відправляти колективи цехів у безплатні відпустки. Було названо і термін ймовірної повної зупинки об'єднання — 15 травня. Що хочете говоріть про роль особистості, але з приходом Креча підприємство стало на ноги, а коли слідство по суті не дало йому можливості працювати — почався занепад. Зараз він повернувся. З волі колективу. І знову — слідство...

Уявляєте, що могло бути далі, якби слідом зупинилося 20 відсотків промисловості України? Але повернувся, повторюю, Креч, і загроза минула. Найцікавіше те, що факт загрози зупинки підприємства і його суміжників лишився поза увагою правоохоронців, які на той час тримали підприємство в полі свого зору, бо продовжували шукати докази вини Е. Креча. Не зреагували вони й на те, що тоді, за його вимушеної відсутності, по суті, за безцінь продавали з «Хімпрому» автомобілі «Волга». У лютому вони перепадали декому аж... за 5 мільйонів карбованців. Не помітили, і як об'єднання втратило 23 одиниці сільськогосподарської техніки, реалізованої просто за смішну ціну — 30 мільйонів карбованців.

Щоправда, голова профкому В. Ісаков заявив на зустрічі, що за цю техніку колгосп передав для робітників на таку ж суму сільськогосподарської продукції.

Здавалося б, отут і треба правоохоронцям лупити на сполох, щоб аж у Києві почули. Аж ні. Скромнісінько мовчали, хоча доволі часто гостювали у кабінеті виконувача обов'язків директора. І що все це могло б означати? Криміналу в операції з двома тоннами соди слідство за три роки знайти не здатне, але вперто продовжує шукати. А очевидного і значнішого не бачить. Чого б то? Бо те очевидне не стосується Креча, йому те не пришиєш — такий напрошується висновок.

Коли Генеральна прокуратура закрила «справу Креча», за перо взялися одразу. Телеграми полетіли на адресу тодішнього Голови Верховної Ради І. Плюща, його першого заступника В. Дурдинця, Генеральної прокуратури, Міністерства юстиції. Серед тих, хто підписав ці телеграми, був і нинішній керівник слідчої групи С. Стадников, який на той час працював лише слідчим. Але добре знав, що робиться на підприємстві, бо саме він підписував розпорядження про проведення ревізії в об'єднанні.

Не міг не знати цієї ситуації і тодішній співробітник СБУ В. Аністратов, що теж частенько навідувався до об'єднання у пошуках компромату.

Отже, напрошується висновок: Е. Креч заважав, бо підприємство при ньому жило, процвітало, заробляло валюту, але хтось вельми хотів зупинити таке велике і складне виробництво.

Ще приклад. Через те, що родовища жовтого фосфору розташовані за межами нашої держави, для його придбання потрібна валюта. Е. Креч замість купоно-карбованців, які «Хімпрому» заборгувало Калуське об'єднання, отримав магній і вирішив його реалізувати за кордоном. На цю операцію свою згоду дало й Міністерство промисловості.

У той день, коли я повертався до Києва, стало відомо: 13 тонн магнію затримали на митниці з подання того самого В. Аністратова, який перейшов туди на службу й закидав усіх рапортами, по-своєму тлумачачи ухвалу Держмиткому. Цікаво, що 87 тонн уже відправлено споживачам. Отже, над контрактом нависла небезпека, а це, в свою чергу, може призвести до зриву поставок жовтого фосфору. І тоді...

Продовжувати? Гадаю, не варто, бо Е. Креч не з тих, для кого існують безвихідні ситуації.

Проте мені хотілося б знати: хто все-таки зацікавлений у зупинці Слов'янського ВО «Хімпром»?

Київ—Слов'янськ—Київ.

КУБА: ЕМБАРГО І БАРАДЕРО

Куба — перлина Карібів, мужній хемінгуеївський старий у маленькому човнику і величезна риба-меч, безстрашний Че Гевара, фантастичний пляж Барадеро, стрункі пальми, лазурове море і прекрасна Гавана — з самого дитинства Куба ліпилася в моїй уяві з цих барвистих клаптиків снів, мрій і сподівань.

Нині Куба уявляється нам з екранів телевізорів як епіцентр стихійного лиха. Потоки біженців на підручних плавучих засобах роблять божевільні спроби перепливти Карібське море й дістатися берегів Сполучених Штатів Америки. Криза.

Коли я довідався, що Борис ТЕРЕНТЬЄВ, президент торгового дому «Україна — Латинська Америка», щойно повернувся з Куби, то поспішив записати його розповідь.

Останні новини

Ситуація там нормалізується. Куба тепер взяла курс аналогічний китайському шляху розвитку. І, я думаю, вона в такий спосіб поступово вийде з кризи. Нині всім підприємствам дозволено вже вільну торгівлю на ринку. Більшість акціонерних підприємств з державною пайовою участю мають право на торгівлю із закордоном. І сьогодні вже дуже багато іноземних фірм присутні на Кубі.

Щодо еміграції, то неконтрольований потік біженців уже припинено. Справді, є багато охочих виїхати до США, але, думаю, в нас таких не менше. Штати їм дають тепер тридцять тисяч віз на рік, і Куба організовано відправляє туди всіх охочих. Звичайно, ситуація з ембарго значно ускладнює економічне становище Куби. Якби не ембарго, то був би вільний доступ туди капіталу.

Шанс України

Але, з другого боку, це дає Україні шанс увійти на Кубу, навіть через своє посередництво залучити туди іноземний капітал. Ембарго не вічне, а Барадеро як був найкращим пляжем у світі, таким і залишається. Ми будували там заводи, хоча нам ліпше було будувати готелі. Готель окуповує себе за 3—4 роки, затим дає чистий прибуток. Коли ембарго буде відмінено, ціни на ці райони зростуть в 10—20 разів, бо можливості туризму на Кубі величезні. Якщо ви не були на Кубі, то, скажу вам чесно, ви не знаєте, що таке море.

Історія

Сьогодні ми дивимося на Кубу так, ніби не маємо до неї жодного стосунку. Начебто вже забули, що мали на Кубі величезні активи. Саме Україна, бо більшість спеціалістів, котрі там працювали, були українцями. У деякі періоди — до 60 — 70 відсотків. Україна завжди незримо була присутня в торговельних відносинах Куби й Радянського Союзу. До 30 відсотків обсягу всіх торговельних операцій відбувалися за рахунок українських товарів. Це всі продукти, зокрема тушонка, яка була на Кубі довгі роки продуктом номер один. Крім того, Україна дуже активно працювала по цукру. З Куби йшов сюди сирець, тут його переробляли, і всі спеціалісти з вирощування та перероблення цукру теж були з України.

Сучасність

А тепер між Україною і Кубою немає ні морського, ні повітряного сполучення. Економічні стосунки фактично зведено до нуля. Хоча, за винятком нафтопродуктів, Україна, в принципі, може задовольнити всі потреби Куби і в технологіях, і в продовольстві, і у всіх інших товарах, одержуваних колись із Радянського Союзу. Вже сьогодні можемо відправити туди продовольство, запчастини до транспортної техніки, тракторів, авіаційної техніки. Ми робимо чудові зварювальні електроди, а Куба їх сьогодні дуже потребує. Для нас Куба цікава тим, що хоч би як розвивалися там відносини, вона завжди відчуватиме потребу в наших технологіях. Ці стосунки перебудувати важко, хоча Куба нині й намагається це зробити. Там працює величезна кількість іноземних фірм, незважаючи на умови блокади, хоча відома поправка Торічеллі забороняє будь-якому судну, що заходило в порти Куби, протягом шести місяців заходити в порти США.

Напевно, варто сказати, що відносини Куби з Росією нині дуже напружені. З часу приходу Горбачова до влади в Кастро залишилася особиста образа на Росію, яка нібито втягнула Кубу у всю цю історію, а потім голосувала проти Куби в ООН, зокрема щодо порушення прав людини. Україна поки що єдина з країн СНД, з якою Куба побудувала стосунки на рівні посольства з надією побудувати й економічні відносини.

Наші діти на Кубі

По сьогодні Куба виконує програму лікування чорнобильських дітей. На Кубі дуже високий рівень медицини. Вона ніколи не шкодувала грошей на купівлю найновіших медичних технологій, патентів, ліцензій. Досі діє табір Тарара, де наших дітей лікують від різних захворювань. І попри власні труднощі, кубинці дуже відповідально ставляться до цього. Кубинські медики готові працювати і в Україні.

Виставка

Звичайно, багато в чому вакуум, утворений внаслідок розвалу СРСР, заповнюють нині західні фірми. Дуже активно працюють Іспанія, латиноамериканські країни. Близько 1000 фірм із 46 країн світу брали участь у 12-й міжнародній виставці FIHAV-94, яка відбулася наприкінці жовтня в Гавані. Це дуже великий ярмарок панамериканського масштабу. Там були представлені Франція, Італія, Німеччина, Ізраїль, Європейське Співтовариство. Україну теж запросили. Першою з країн СНД. Тепер торговельному домові «Україна — Латинська Америка» передано права на участь у виставці, і ми активно працюємо там. Звичайно, за цей час не змогли представити весь потенціал України, але одразу вийшли на потенційних партнерів у Латинській Америці. А це дуже перспективний і геть не освоєний нами регіон. Ми перебуваємо на протилежних кінцях земної кулі і маємо величезну різницю потенціалів. Але виходити туди самим, на зовсім невідомий ринок — дуже небезпечно. А кубинці вже знають всю специфіку, законодавство, тож через них зробити це значно легше. Наприклад, у Болівії, коли поставляти туди товар на умовах консигнації, то за їхнім законом з моменту, як товар перетнув кордон, він стає їхньою власністю. Хоча за нашим законодавством він є нашою власністю, доки його не продано й нам повернено гроші за нього. Розв'язати конфліктну ситуацію буде дуже важко. І кубинці нам це підказали.

До того ж сьогодні активна співпраця з Кубою — це не тільки економічний здобуток, а й політичний. І наше завдання — розпочати цю співпрацю. Ми навіть готові піти на мінімальний прибуток тільки для того, щоб зайняти на Кубі свої позиції і підтвердити серйозні наміри.

Поїздка

За 12 днів перебування на Кубі ми мали безліч зустрічей і переговорів на різних рівнях, аж до урядового. Прийняли нас дуже добре. Всі співробітники ТД колись працювали на Кубі, і наш найбільший капітал — це наші особисті стосунки на всіх рівнях, навіть на найвищих урядових. Відносини між державами — це передовсім стосунки між людьми. Тому, думаю, що підприємцеві з великою торбою грошей буде важко там працювати, бо там держава все контролює, а нас підтримали міністерство закордонних справ, обидва посольства, тому й не мали там жодних проблем.

Рай і його мешканці

Усі, хто потрапляє на Кубу, закохуються в неї. Причому цей процес невідворотно відбувається з кожним. Українці спочатку нарікають: спека, тропіки — і рвуться додому. Але коли приїжджають в Україну, то їх знову тягне назад. Ностальгія дуже сильна.

Коли я згадую свою роботу на Кубі на посаді професора Центрального Університету Лас-Вільяс, то думаю, що це були справді три щасливі роки. Бо людина щаслива, коли вона із задоволенням йде на роботу і з задоволенням повертається додому.

Розробки

Я будівельник, член-кореспондент Української академії будівництва. Ми розробили кілька систем будівельних конструкцій, пристосованих для тропіків. Бо те, що ми будували там раніше, як і в Радянському Союзі, було розраховане на великий сніг. Основна напрямна навантаження спрямована вниз. А там усе навпаки: вітри, урагани — вони зривають покрівлю. Тобто треба було принципово іншим методом підійти до розроблення цих конструкцій. На жаль, роботи не закінчилися через розрив стосунків між колишнім Радянським Союзом та Кубою. Але підготовлено кілька програм, зроблено доповідь на міжнародній конференції з будівництва. Ми навіть отримали патенти на деякі види конструкцій. Звичайно ж, я хотів би закінчити цю роботу. Треба шукати нові підходи у торгово-економічних відносинах з Кубою.

Про жінок

А жінки там особливі. Одна річ, що вони дуже гарні, але наші жінки теж гарні. Кубинки інакші. На Кубі причетність до тієї чи тієї статі якось особливо підкреслюють. Там чоловік — це чоловік, а жінка — це жінка. І немає чогось такого розмитого. І в одязі, і в поведінці. Немає нейтрального одягу.

Між іншим, на Кубі, коли народжується дівчинка, її ніколи в перші місяці не покладуть на спинку, щоб у неї не приплюснулася сідниця. Тому в кубинок такі красиві форми. Вони за тим дуже стежать, і це дуже гарно. А всі їхні танці, напівафриканські, — дуже сексуальні. І в манері поведінки ці танці дуже відчутні. Дуже люблять фієсти, активідати. Незалежно від рангу учасника всі вони і танцюють, і співають, поводяться дуже вільно й демократично.

Куба — особлива країна. Кубинці схожі на дітей. Вони дуже відкриті, життєрадісні, з ними дуже легко в спілкуванні. І коли працюєш з ними на умовах довіри, то відразу ж отримуєш відгук.

Розповідь записав Ігор ТКАЛЕНКО.

Куба і кубинці.
Фото Семена ХОРОШКА.

Фейлетон

«ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ» ПІЛЬГ, ПРО ЯКУ ЦВІРІНЬКАЛИ «СОЛОВ'Ї ПЕРЕБУДОВИ», ВІДБУВАЄТЬСЯ,

або Чого не наговориш за чаркою дармової «чорнобильської» горілки

Зустрілися два знайомці. Один і каже:

— Чув, що ти став «ліквідатором»?

— Так, — відповідає другий. — Скажу по секрету, і ти можеш стати ним, тобто учасником ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Тільки пляшку візьми.

Отож, як випили, другий і ділиться досвідом:

— Ти, певне, знаєш справжніх «ліквідаторів». Постав двом таким гарним хлопцям по пляшці горілки, вони засвідчать у районному суді, що ти працював у Чорнобилі чи в іншому місці зони відчуження. Та, запам'ятай, ліпше, коли вони підтвердять, що ти працював у зоні в 1986 році не менш як п'ять днів, а якщо менше — то до липня 1986 року. Все-таки краще, щоб було більш як п'ять днів — про всяк випадок: а що як знову змінять «чорнобильський» закон і не дадуть тобі вже другої категорії «ліквідатора»...

Допили, що було, погомоніли й розійшлися. Та згодом знову зустрілися.

— Зробив усе, як ти підказав, — каже перший. — Суддя сидів сам у кімнаті, а я боявся, що це буде на судовому засіданні при народі. Через 10 днів одержав рішення суду про встановлення факту моєї роботи в Чорнобилі — 5 днів у 1986 році. От тільки з одержанням посвідчення була затримка. Я вже переживав, що, може, не повірили. Але все гаразд — просто не було бланків. Давай «замочимо» цю справу.

Виймає пляшку...

— А як тепер стати інвалідом, щоб одержати автомобіль безплатно? І пільги будуть трохи більші, це ж все-таки перша категорія.

— Так, — відповідає другий, — я вже документи зібрав на комісію — МСЕК. Але треба ще пролежати в лікарні місяць, бо в мене не вистачає до двох місяців хвороби в цьому році. Я ще взяв довідку в радіологічному Центрі, що дістав опромінення від 25 до 45 бер.

— А як же ти це зробив?

— Дуже просто. Розпитав у хлопців з ЧАЕС, де були найбільш забруднені місця, написав маршрут і... В Центрі є один професор, він і визначив, що я дістав такі бери.

Хлопці вже захмеліли, та вели далі.

— Невже це все так просто? Такі пільги й компенсації матимемо! І безплатні ліки, і допомогу на харчування, і звільнення від податку всіх видів, і зменшення наполовину плати за газ, електроенергію, квартиру, будуть безплатні путівки, проїзд у міському й приміському транспорті...

Скільки грошей заощадимо! Тож давай ще візьмемо пляшку?

Взяли...

— Це ж може все населення стати учасниками!.. А де ж беруться кошти на це?

— Я чув, що Верховна Рада затвердила 16 трильйонів.

— Хіба їх вистачить і на таких, як ми?

— Вистачить! Там (показав угору) сидять розумні люди. І в парламенті, і в уряді, і в Мінчорнобилі. От, скажімо, переселяють людей із шкідливих зон. З 1989 року, тобто п'ятий рік, гроші витрачають, а люди так і живуть там. Будівельники на ці гроші купують техніку, машини, матеріали, а саме будівництво ледь-ледь животіє. Та й у новобудоване людям невигідно переїжджати. Адже вони не одержуватимуть «гробові», підвищену зарплату, збільшену відпустку й інші пільги та компенсації. Тобто грошей достатньо і для будівельників, і для населення, і нам буде.

— Але ж ти чув, як депутати доводили, що грошей мало.

— Вони ж бо знають: таких, як ми з тобою, буде більше. Але ми мусимо стати інвалідами.

— Говори тихше, бо всі й справді подумають, що ми інваліди. І виженуть тоді з роботи.

— Дурень ти. Є люди, які стали інвалідами і працюють на дуже високих посадах, і нічого. Я чув, що і в Кабінеті міністрів є і начальники, і міністри, і заступники міністрів інваліди-чорнобильці.

— А чому ж всі ці чиновники бояться того, щоб народ знав, що вони — інваліди?

— Бо вони, мабуть, такі самі «ліквідатори» і інваліди, як і ми. Щоправда, пенсію мають — по декілька мільйонів.

Розібрало друзів зовсім, та вони не вгавали.

— Невже усі постраждалі чорнобильці отак стануть інвалідами? Чи це вказівка медиків — зробити всіх інвалідами, щоб народові краще жилося? Бо ж таки погано, коли буде записано, що я інвалід, а я — такий, як і всі: трохи вже й тиск тее, і серденько, і печінка. І доведеться скрізь казати, що я — інвалід... А як жінці дивитися в очі!

Тут до приятелів приєднався третій — їхній давній знайомець, теж «під мухою».

— Говорите про Чорнобиль, та мало що знаєте, коли ще сумніваєтесь. Ось, приміром, чи відомо вам, що за рахунок чорнобильських грошей «годуються» будівельники, вчені, працівники різних малих і великих підприємств.

— За будівельників знаємо, — відповіли двоє, а за інших — ні.

— А є науковці, які за одну й ту саму тему одержують заробітну плату і на основному місці роботи, в своїй рідній науковій установі, скажімо, інституті, і ще більшу — в так званих малих підприємствах чи то інших організаціях. І, головне, з одного й того самого джерела — чорнобильських грошей.

— Як це так, — здивувався перший, — з одного джерела гроші йдуть у двох напрямках, а збігаються в одній кишені?

— На те ж вони і вчені, — мовив третій.

— Мабуть, продукцію видають таки корисну...

— Є, звичайно, потрібна продукція. Це — апаратура нового класу для радіаційного контролю, діагностики та інша. Але чому на її розроблення витрачають гроші тільки з чорнобильського фонду, адже потрібна вона для розв'язання не лише чорнобильських проблем?! А ще видають вчені якісь там методрекомендації, які, мабуть, ніхто й ніколи не читає. Буває, маленькі колективи працюють над темами з майже однаковими назвами, а за змістом — однаковими. А тем — понад сто.

— Яке безладдя! — хитнув головою перший. — І скрізь — у виданні посвідчень, встановленні інвалідності, у розробленні теми, на малих підприємствах... Хто як може, так і тягне. І ніхто не відповідає, бо ніхто нікого не контролює.

— То це ж і добре, — підбадьорив його другий. — Інакше не стали б ми «ліквідаторами» і не бачити б нам усіх отих пільг. Тож без контролю воно й краще. Проте вже пізно, час розходитися. До зустрічі в ранзі інвалідів...

Розмову підслухав
Микола КУЗЬМЕНКО.

ПЕРСОНА НОН ГРАТА,

або Розправа по-прилуцьки

(Початок на 8-й стор.).

Коли ж 14 квітня міський суд визнав ордер, виданий на ім'я Н. Титаренко, недійсним, у радгоспі-технікумі знову зібрали загальні збори, на яких обговорювали заздалегідь підготовлене звернення трудового колективу радгоспу-технікуму до обласного суду м. Чернігова і «ворога № 1» Любов Михайличенко. Останнє означення щодо неї не перебільшене.

Розмова на зборах проходила у дусі шельмувань 1937 року.

— Мені незрозуміло, чому це наш народний суд нехтує думкою народу, — накричував «народ» зав. електромайстерні П. Божок. — Наш колектив — це теж частина народу України.

— Я засуджую дії Михайличенко, — зазначив завідуючий відділенням В. Ворчак.

— Таким працівникам не місце в нашому колективі, — зробив висновок викладач Д. Правдивець.

Ще далі пішов викладач В. Пляшечник:

— Зрозуміло, що всі повинні жити, дотримуючись юридичних законів. Але, мабуть, ще є якісь неписані логічні закони. Так ось, користуючись такими логічними законами, чисто людськими, Титаренко має моральне право отримати цю квартиру. Як цього не хоче зрозуміти Михайличенко? Не хоче зрозуміти, що цей шлях одержання квартири з її боку ганебний і так робити не можна.

Ці моторошні виступи зафіксовано в протоколі 25 квітня.

А 13 травня позивачку знімають з квартирного обліку, бо, мовляв, у 1990 році після смерті батька вона отримала в спадщину 1/6 будинку, де проживає її мати і сім'я брата. Завідуюча відділом правового та соціально-економічного захисту обкому профспілки агропромислового комплексу Г. Васюта відразу опротестувала приписом це рішення як безпідставне: адже ніякого поліпшення житлових умов при цьому не відбулось. Та знаходиться інше «вузьке місце».

Голова Прилуцької міськради А. Шамрай повідомив Л. Михайличенко, що вона знята з квартирного обліку правильно, бо стала в чергу на житло 14 січня 1989 року, а прописалася в гуртожитку 22 лютого 1989 року. Тобто «до цього часу була прописана та проживала у батьківській хаті, що не давало підстав для взяття на квартирний облік». Цікаво, чого міськвиконком, який контролює подібні рішення, затверджує щороку списки черговиків, мовчав стільки років? Чому профком не виправив помилки ще у 1989 році? Адже "значне" порушення сталося не з вини Л. Михайличенко: вона жила у гуртожитку, здавши паспорт на прописку, яку зробили пізніше.

Непокірну позивачку, позбавивши права на отримання житла, однак, не залишили в спокої. Відразу після загальних зборів осуду 27—28 квітня в радгосп-технікум приїжджає «з плановою перевіркою» провідний спеціаліст по кадрах об'єднання «Укрсільгоспосвіта» А. Гордійчук, який чомусь не звертає уваги на інспектора по кадрах М. Бобиря, але детально вивчає трудову діяльність інспектора зі спецроботи Л. Михайличенко. На основі його доповідної записки за виявлені порушення — відсутність фотознімків у деяких особових справах і т.п. — їй оголошують догану. За неусунення встановлених порушень їй оголошують другу догану.

Хворій жінці відмовляють у літній відпустці, і через «виробничу необхідність» директор направляє її білити ферми.

Та це були ще тільки «квіточки».

Мені показали у технікумі акт від 1 вересня 1994 року, згідно з яким «комісія пропонує час з 8.30 до 15.00 для Михайличенко Л. В. вважати прогулом».

Звільнити її за це з роботи, як з'ясувалося, завадив заступник голови Прилуцької райради Іван Коприч.

— Заходжу в технікум, — розповідає він, — і бачу, що Любов Володимирівна сидить біля свого кабінету, який зачинено. «Чого?» — запитую. «Не дають ключі», — відповіла. У кабінеті директора переконуюсь, що вона каже правду. Хто наказав це зробити, так і не вдалося з'ясувати.

А вже ж був підписаний акт про прогул! Зрештою, 20 вересня Л. Михайличенко звільняють з роботи на цілком законних підставах: «У зв'язку зі скороченням штату працівників».

... З директором радгоспу-технікуму М. Титаренком пробую говорити про людяність. Адже за нашої скрути, завдяки влаштуванню-розв'язанню його особистих проблем, незахищену жінку явно жорстоко і підступно викинуто на вулицю, позбавлено права на житло, безпідставно звинувачено у тяжких гріхах. Але Микола Михайлович не відчуває за собою ніякої провини: він, посилаючись на свої колишні і теперішні заслуги, «волю» колективу, вважає, що у радгоспі-технікумі ніякого свавілля не відбулося. Скорочення? Воно було необхідне, і не тільки її стосувалось (щоправда, місця в колективі не знайшлося тільки Любові Володимирівні та ще одній її колезі). Квартира? Міський суд після колективного листа визнав законне право на отримання однокімнатної квартири за його колишньою дружиною (звичайний лаборант на другому суді став висококваліфікованим працівником-спеціалістом!).

Що проти таких аргументів сльози самотньої жінки? Залишилося лише звернутися за допомогою до «Голосу України»...

Чернігівська область.

ЧИ ПЕРЕХРЕСТЯТЬ «КРАВЧУЧКУ»

або Про те, як, хто й чому «гастролює» з ними приміськими полями, кого вони рятують і що було б з нами, якби колись не переоцінили так єдності великоруських і українських пролетарів

Поїхали...

Нервова напруга очікуючих на станції Дарниця, здається, перевершувала напругу електричної мережі, від якої живляться електропоїзди. Ще б пак! Уже давно диспетчер сповістила, що електропоїзд Київ — Яготин прибуває на першу колію, а його нема та й нема.

Нарешті, освіжаючим вітерцем прохопилося багатоголосе і зворушливо радісне: «Іде, іде...» Тієї ж миті всі, хто чекав, ще ближче притиснулися одне до одного й передніх підштовхували край самої платформи.

Електропоїзд наближався обережно й боязно. В очах машиніста і його помічника — острах. З яким задоволенням вони дали б задній хід, щоб не бачити того, що зараз почнеться.

Поїзд зупинився. Двері відчиняються і... Мікроштурм східців до тамбурів розпочався. Демонструють свою силу й спритність чоловіки, різко жвавішають старенькі, зойкають і пищать малята... «Працюють» усі без винятку частини тіла: плечі, лікті, голови, груди, животи...

«Та чого ж ти мене відштовхуєш, подивіться на нього, нахабнюку!» — майже плаче старенька. «Ой, обережно, обережно, дитину задушите!» — лунає стривожений голос молодої жінки. «А щоб вас лиха година забрала, — сердиться інша жінка. — Через вас тепер з роботи додому не можна дістатися».

«Проходьте далі, проходьте, чого зупинилися, мов барани!», — лютує чоловік, що вхопився руками за виступ дверей і щосили штовхає передніх, аби будь-що все ж вдертися до тамбура.

Зрештою, після багаторазового вмовляння і погрожувань помічника машиніста комусь витягти сумку з дверей, комусь ногу двері насилу зачиняються і поїзд натужно рушає. Щасливими почувають себе ті, кому вдалося віднайти вільне місце й сісти. Щасливі й ті, хто вмостився на металевих конструкціях сидінь. Між іншим, той, хто не їздить електропоїздами, мабуть, не знає, що у багатьох вагонах із сидінь здерто дерматин і поролонові підкладки, а найчастіше — і дерев'яні настили. Отак і курсують вони приміськими лініями Києва геть чисто без сидінь і полиць для вантажу. Кажуть, для облаштування м'яких куточків грабують. А полиці — для кліток. Отож, обурюючись і жахаючись від побаченого, картаючи подумки злодюг, вмощуються пасажири й на металевих каркасах і також щасливими почуваються. Бо ж їдуть. Порівняно задоволені й утрамбовані в тамбурі. Хоча ані ворухнутися, ані дихнути на повні груди, ані головою повернути, але також їдуть. Якими заздрісними поглядами проводжають «щасливців» ті, що лишилися на пероні. Комусь із них доведеться вдруге, а декому, може, і втретє штурмувати вагони. В очах у них смуток. Душа рветься: сонце он уже куди здерлося, а виїхати не вдається.

Потіснішало останнім часом в електропоїздах від городників. Це ті, хто скористався доброю ласкою держави і одержав у сільській Раді земельну ділянку, щоб виростити на ній щось, аби не померти з голоду.

Саме життя змусило, погнало людей до землі-годувальниці. Тут якраз принагідно згадати, як ще кілька років тому всіма правдами й неправдами багато городян відбивалися від поїздок на сільгоспроботи. Хіба що самі першокурсники слухняно збирали речі. Їм то нікуди було діватися. Як працювали студенти й учні, то питання третє. Бо ж представники надто славних і менш славних трудових колективів великих і малих міст також не поривалися до села і далеко не сповна віддавалися праці там у робочий час. А подивіться, що діється нині? Електропоїздами, автобусами, власними авто валить, їде народ у село. Одних туди кличуть садові ділянки, другі поспішають, щоб у вихідні допомогти батькам, треті не стільки підсобити, як торбу до Києва привезти. А четверті — на город, у поле чисте...

Приїхали. І що?

Звісно, городи не надають побіля самісіньких станцій. Щонайменше, за 3—4 кілометри від них. А там, на відміну від дачників, навіть будки собачої катма. Ні від пекучого сонечка, ні від дощу рясного, ні від вітрюгану нікуди сховатися. Городникам треба бути добре передбачливими і прихопити все належне. А ще і знаряддя праці. Як дісталися до своїх діляночок, то, мов та мурашня, завзято длубаються на них. Щоправда, хто як уміє. Та чомусь так виходить, що на багатьох городах колосяться, хизуються бур'яни. Про добрий врожай годі й думати тоді. Ростуть на багатьох городах переважно бур'яни і рік, і другий.

Проте люди, що виросли в селі і набули певних навичок змалку, незабаром освоюються на городах. Але й вони садять і садять рік у рік на одному і тому ж місці одну й ту саму картоплю. Вона ж бо найпотрібніший продукт харчування. І без ніяких добрив. Бо спробуй-но купити гною — справа не варта заходу. Але ж картопля потрібна, заради неї, власне, й піддають себе таким транспортним тортурам. Дехто розуміє, що потрібно дотримуватися сівозміни. Але як її здійснити на трьох-п'яти сотках? Боляче землі, вона стогне. Та кому до неї діло? Город тимчасовий, земля-матінка не своя... І не лише городники мимоволі збиткуються над землею-годувальницею. Багато хто і з селян, одержавши додаткову земельну ділянку, не поспішає плекати її. Може, тут усе-таки сільрадам стати на захист? Чому вони надають ділянки, а тоді байдуже спостерігають і мовчать, бачачи плюндрування? Та не поспішайте сварити сільські Ради. У них руки, виявляється, короткі. Законний механізм впливу на недбальців-господарів земельних ділянок детально описав у своєму листі голова Новоалександрівської сільради Синельниківського району Дніпропетровської області В.Янчук. Володимир Володимирович переконався: мало хто, одержавши землю, замислюється над тим, що землю треба плекати, дбати про її родючість, передбачати певні сівозміни, підживлення, здійснювати протиерозійні заходи. А ось притягти до відповідальності власника забур'яненої ділянки сільська Рада, господар на своїй території, не може. Згідно з чинними нормативними документами треба звертатися до районної комісії з питань земельних ресурсів чи до фінансових органів. Ті мають попередити власника землі і встановити місячний термін для усунення порушення. Не зреагував винний — на нього має накласти адміністративне стягнення районна адміністрація і встановити додатково місячний термін для усунення порушення. Та коли і в цей термін порушення не буде усунуто, тоді названі органи мають передати сільській Раді акт і свій висновок про потребу припинити права власності на земельну ділянку. А Рада вже на підставі одержаних документів має звернутися до суду про припинення права власності на земельну ділянку. Це, найменше, кілька місяців тяганини. А тим часом у господарів-недбальців цілісіньке літо вигулюють бур'яни на земельних ділянках, насіння яких розлітається довкруж...

Отакий він, механізм впливу на постійних землевласників навіть великих ділянок. А що візьмеш і як вплинеш на тих городників? Сьогодні вони колупаються в землі, а завтра кинули її геть. Щоправда, немало жінок дбайливо, власноручно перебирають земельку й витягують з неї багаторічне коріння бур'янів. Але якої прикрості завдають їм сільради, коли міняють ділянки. Бо ж город — власність тимчасова, сезонна.

У мішечку — майже пенсія

Як ви гадаєте, що найперше думає городник та й дачник, вийшовши з електрички? Як доїхати назад. Бо ж з вантажем ще складніше.

Отож по обіді в суботу і особливо в неділю, хоч багато чого треба ще впорати на городі, люди поспішають до зупинок. Стомлені, спітнілі, замурзані, знервовані... Хто з чим. З сумками, торбами, валізами, корзинами, мішками, відрами, рюкзаками. А в них картопля, морква, капуста, кабачки, гарбузи, помідори, буряки... Що раніше дозріває. А пізньої осені майже все разом. Чогось більше, чогось менше. Хто несе в руках, хто на плечах, хто везе на велосипеді (таких дуже мало, бо спробуй-но купити його, а тоді втиснутися з ним до тамбура). А дедалі більше — на сучасних транспортних засобах, тобто «кравчучках». Уже багатьом відомі й знайомі ці візочки — два колеса й ручка... Але, на думку багатьох власників, досить-таки зручний засіб. Дякують тим, хто придумав їх і так полегшив доставлення городини до міста й містом до домівки.

Хто перший охрестив їх так, з'ясувати неможливо. Без сумніву лише одне — дотепна людина. А ось чому, можна поміркувати. Можна припустити, що городництво, як нове і масове явище, збіглося з набуттям Україною незалежності і згодом з введенням посади Президента. Саме з ним люди плекали надії і сподівання на якнайшвидше поліпшення й полегшення життя. А оскільки ні на другий, ні на третій день, ні за кілька місяців справи на краще не пішли, а навпаки тривала руйнація, то всі списи невдоволення й посипалися на Л.Кравчука. Йому й приписали вину за всі негаразди і погіршення життя. Був би на його місці хтось інший, його іменем, мабуть, назвали б ці візочки. А тут ще й слова римуються...

... Немолода жінка тягне на візочку невеликий мішечок картоплі. Втомилася, ледь на ногах стоїть. «Оце майже дві години везу», — проказала засмучено.

Мовчимо хвилину-другу.

— А я підрахувала, — нараз повеселішала жінка. — Оцей мішечок коштуватиме майже стільки ж, як я одержую пенсії на місяць. Тож треба тягти, — заспокоює себе й водночас переконує мене.

— Хіба я поїхав би на той город, горів би він синім полум'ям, — обурюється чолов'яга, що стояв неподалік і чув нашу розмову з жінкою, — якби міг купити все необхідне за свою мізерну пенсію, зароблену за сорок з гаком років. Натворили, щоб їх...

— Зате незалежні! — докидає уїдливо похмурий чоловік віком молодший і відходить далі, показуючи цим, що з ним марно сперечатися.

Ось до перону наближається худенька, згорблена жінка з величезними сумками через плече. Підходжу.

«Майже чотири кілометри несу, ноги вже підгинаються», — бідкається. — «А діти не допомагають?» — «Не

НА «КУЧМУЧКУ»?

Замальовки з натури

хочуть», — відповідає і на її щоках з'являються сльози. «То наступного року, мабуть, не візьмете вже городу?» — запитую. «Ні, братиму, братиму, — відповідає відхекуючись. — Хіба ж я зможу сама прогодувати діток за свою мізерну платню!» — додає і зітхає.

Мимо нас «проїжджає» з потужною саморобною, аж на два мішки, «кравчучкою» молодий кремезний чоловік. Одразу помітно — задоволений. Підраховую: в тих мішках не одна пенсія моєї співрозмовниці... Вочевидь, його теж щось погнало до городу. Чи, може, добрий син і про батьків-пенсіонерів пам'ятає...

Ой, що ж зараз буде...

На кожній станції, перед кожним електропоїздом триває ретельна підготовка до справжнього штурму вагонів. Бажаючі виїхати саме цим електропоїздом маневрують — вибирають місце, де повинні бути двері вагонів, коли зупиниться поїзд. Вибирають, де менше людей — на початку платформи чи в кінці. Міцніше прив'язують мішки до візочків, щоб не злетіли під час кидка на тамбур, зв'язують докупи сумки, валізки, щоб не загубилися в натовпі.

Одне слово, тут своя тактика й методика. Та що це? Час прибуття поїзда давно минув, а його не видно. Досвідчені й випробувані знають: затримується через те, що на кожній зупинці отакий саме штурм. І все ж кожний прибулий з вантажем не втрачає надії втиснутися до вагона. Будь-що. Бо наступний поїзд претендентів не зменшиться.

Нарешті поїзд прибуває... Двері неохоче відчиняються, і враз рушається надії багатьох — тамбури забиті. Але й це не зупиняє надто бажаючих поїхати. Знову діють і ще активніше всі частини тіла... Хоча рухи відчутно обмежують вантажі. І все ж пхаються, штовхаються... Крики, зойки, сварки. Раз, вдруге, втретє намагається машиніст зачинити двері, та марно. У тамбурі ані повернутися, ані дихнути, ані стати на обидві ноги.

«Це Горбачов накоїв отаке», — обурюється один. — «Він змусив вас, міських білоручок, полюбити наше брудне село й землю», — парирує тієї ж миті другий, вочевидь сільський мешканець. — «А что ваш Кравчук, лучше был?» — лунає інший голос. — «Може вже Кучма щось зробить, щоб нам хоч трохи полегшало», — промовляє заспокійливо жінка й глибоко зітхає.

Нараз стихійні діалоги перериває схвильоване: «Тримайте, тримайте її». Ще молода жінка знепритомніла і почала повільно опускатися долу. Впасти їй нікуди. «Візьміть валідол, дайте їй. Візьміть воду», — чути доброзичливе. Приємно, що і за таких умов люди повністю не втратили людського... Враз стишуються сварки, дискусії. Всі зосереджуються на тій жінці. Та потай кожен і про свій стан думає.

Після багаторазових спроб двері нарешті зачиняються. Електропоїзд ледь посунув. Аж рейки гнуться... Хоч стомлені, та задоволені: повертаються не з порожніми руками. А ті, хто лишився на платформі? Хто з легшим вантажем, переходить на протилежну колію і з зупинки Травневої їдуть майже до Яготина, щоб сісти у зворотному напрямі і хоч коли-небудь, але дістатися додому, довезти вирощене й дотягнуте до станції.

Щоб вижила й вона...

Цікаво інколи сягнути поглядом у недалеке минуле й простежити розвиток деяких явищ. Як уже згадувалося вище, не так давно до села, до землі майже примусово возили людей. Колгоспні поля волали допомоги, порятунку. В той же час навіть клаптика землі в селі ніхто з городян не міг одержати. Не дозволялось й купувати їм хати-розвалюхи із земельними ділянками, на яких часто-густо вигравали ліси бур'янів. М. Горбачов щедрим і простим жестом дозволив мати господарів нікому не потрібним тоді на селі хатинам. І за кілька років більшість з них повеселішали, ожили. А на місці декотрих виросли, мов гриби, сучасні комфортабельні будиночки, а подекуди — цілі палаци. Бо все дозволялося, крім незабороненого... Різні люди, з різними статками і доходами зрозумілі це по-своєму.

Та мова сьогодні про городи. Земельний кодекс України, прийнятий попередньою Верховною Радою, дозволив сільським Радам виділяти всім бажаючим ділянки під сади (дачі) і городи. І пішли-поїхали люди з великих міст до сільрад на уклін, а вони задерли носа й почали «придивлятися», кому надавати ділянки, а кому й ні. Це передусім стосується ділянок під забудову. Керівникові підприємства, який допоможе прокласти дорогу, будь ласка, в першу чергу. І правильно. Хоч якась користь селу. А ось коли директор якогось київського гастронома приїхав, то тут можна сподіватися лише на одне — село прикрасить велетень-палац на три-чотири поверхи. Щоправда, за надану ділянку він здатен щедро віддячити... Якийсь бізнесмен — також. Але бажаючих мати свої постійні ділянки землі стільки наїжджає з Києва, що голови деяких приміських сільрад змушені приходити на роботу в супроводі міліціонерів...

Простіше з тими, що просять город. Це ті, що не лише будинку чи палацу не зведуть, а й курника не спорудять. Переважно вже слабі пенсіонери, одинокі, молоді, але малозабезпечені. Усім їм беззвідмовно виділяють ділянки. Але по можливості, тобто за наявності вільної землі. Де вона є, а де нема. Де хоче голова сільради брати на себе цей клопіт, а де відбивається від нього.

Так, скажімо, в Бориспільському районі Київської області торік виділили 1188 га, або понад 22000 ділянок під городи (по 5 соток в середньому). З них 719 га попросили лише кияни. Он скільки людей виявили бажання мати клаптик земельки не лише через любов до неї, а передусім, щоб виростити що-небудь на ньому, аби вижити.

А ось ще одна категорія виживачів. Своєрідний десант пенсіонерів і трохи молодших віком, що також хочуть їсти. Цікаві діалоги між ними.

«Де збирали?» — запитуючий показує поглядом на мішок чи рюкзак. — «А там ...» — пояснює. — «Охорона є?» — «Є, але можна...»

Одна з бідолашних жінок плакала й лаяла : «Ірод, порізав сумку, щоб йому... За що я куплю тепер другу».

Це ті, що не мають і городу. А може, не хочуть мати. То й «ганяють» прилеглими полями. Де відкрито беруть (якщо не охороняється), де відверто крадуть, де підкуплять охоронців... Вільно почувають себе лише на залишених уже після збирання полях помідорів, буряків, капусти, картоплі, в садах.

Отож, шукає люд вихід із скрути. Призвичаюється, ризикує, аби не вдаватися до масових актів обурення й непокори. І, мабуть, мало хто з них усвідомлює, переживаючи таким чином тяжкі часи, що вони дають можливість вижити й державі. Чи утямлюють це наші керівники всіх рівнів і рангів, які так часто змінюються? Чи розуміють, що без упину струну не можна натягувати. Вона враз усе-таки може лопнути.

Що роблять на дачах фіни і що робити нам?

Не журналістові давати рецепти й поради, яких заходів слід вживати, щоб скоріше поліпшилися справи в країні. Щоб люди похилі змогли полюдськи дожити віку, а молоді розпочати життя, не вдаючись до відчайдушних і крайніх методів добування засобів існування. Для вироблення шляхів розвитку й прогресу держави, суспільства є обрані всім народом представники. Є узгоджені ними виконавці волі народної. Колись їх називали слугами... Тож хай вони й міркують. За це й платню державну отримують. І неабияку. Хай би добре думали. А ці нотатки — ще одна інформація для роздумів та прийняття розумних і виважених рішень. Бо ж великі сумніви є щодо перспективності забезпечення мешканців міста продуктами харчування, вирощеними на городах.

То до чого ж тут фіни і дачі, запитає уважний читач.

Спадає на думку поїздка кілька років тому до Тампере. Впало в очі, що у п'ятницю по обіді один за одним зачиняються магазини і місто порожніє. Однак потік автомобілів на вулицях помітно збільшився. Виявляється, на власних автомобілях, і, до речі, непоганих, виїжджають хто за місто відпочити на природі, хто — на дачі. А довкола дач ділянки площею до гектара й більше. Як же вони їх обробляють і що вирощують? На це питання фіни лише усміхалися. «А навіщо нам самим вирощувати щось? — відповідали. — Всі потрібні овочі, фрукти можемо купити в посередників і за доступними цінами». А ті посередники скуповують у фермерів вирощені ними сільгосппродукти і продають потім їх у місті. Всім вигідно і зручно, а на земельних ділянках довкола дач, де є і озерця, і лісові насадження, фіни просто відпочивають у вихідні: купаються, грають в бадмінтон, теніс, збирають гриби, ягоди. А вирощують — переважно квіти. Отак.

А де ж знайти вільний час нашим «гастролерам» з торбами й «кравчучками» для культурного й змістовного дозвілля, яке надало б сил, бадьорості, настрою гарного? Для відпочинку, що надихнув би на продуктивну працю виробників, щоб життя радістю було, а не муками суцільними?

Іще про Фінляндію. Окрім того, як вони використовують дачі, вразило й таке. У всіх міських і позаміських телефонних будках справно працювали апарати, а на спеціальних столиках лежали великі телефонні довідники... Не прикуті ланцюгами, не пошматовані, не помальовані... Не стану обтяжувати матеріал побаченою чистотою на вулицях, культурою ведення спорудження і ремонту будинків. Далеко все не так, як, на жаль, у нас. І важко дати відповідь на підступне запитання: а як було б у них, коли б свого часу Володимир Ілліч не випустив Фінляндію з лещат Росії? І чи не помилився, переоцінивши єдність пролетарів великоруських і українських, за якої вільна Україна можлива, а без такої єдності, чомусь вважав він, про неї не може бути й мови.

Нарешті, та омріяна ще з часів козацтва воля прийшла в Україну. І чомусь зовсім за інших умов. То хто ж нагодує міських мешканців? Невже й надалі нинішні й завтрашні пенсіонери змушені будуть добувати собі продукти харчування в такий непродуктивний і нелюдський спосіб? Варто, мабуть, погодитися з тим, що це тимчасове явище. Що це порятунок частини людей і незалежності, виживання всієї держави. Мабуть, усе-таки члени колективних сільгосппідприємств, фермери, люди, які безпосередньо живуть біля землі, зможуть забезпечити продуктами харчування городян, коли в селі будуть створені належні умови. І саме вони, а не міські «гастролери» мають по-господарськи подбати про землю-годувальницю.

Нині багато хто схвально сприйняв програму радикальних реформ Президента. Хочеться вірити, що найближчим часом справжні й рятівні реформи врешті-решт доповзуть і до села, сільгоспвиробників. І вони забезпечать вирощування необхідної і висоякісної сільгосппродукції. Та тільки, хто і як має доставляти її до міста? Не мішками, візочками, а потужним ефективним транспортом. Може, хай назвуть його «кучмучками». Гадаю, наш нинішній Президент не образиться на це. Було б лише полегшення тим, хто змушений вкорочувати собі життя в електропоїздах та автобусах, щоб дістатися до городу. І землю багатющу та родючу українську збережемо й для нащадків.

А, може, це явище саме «здохне»? Бо в тому ж Бориспільському районі бажаючих мати город в нинішньому році помітно зменшилося... Але вони є і ще будуть.

Тож і виникає запитання. А як зробити так, щоб не позбавляти можливості працювати на землі тих, хто любить її, хто попри всі транспортні складності не проживе без неї? Як усе це поєднати, задовольнити всіх? Ці запитання — до Президента та уряду. А на Л. Кучму ще й велике сподівання, щоб його наміри й програми, не дай Боже, не лишилися на папері, не виявилися пустими гаслами. Бо ми вже багато їх читали, навіть конспектували перед іспитами...

Записав побачене й почуте і дечого додав Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Володимир ЛАШКУЛ:

«Головне — престиж українського футболу»

За півтори години до початку відбіркового матчу чемпіонату Європи між збірними України та Естонії відбулася прес-конференція, на якій на запитання журналістів відповідав президент компанії «Україна футбол інтернешнл» (УФІ) Володимир Лашкул.

— Розкажіть, будь ласка, про вашу компанію...

— УФІ створила Федерація футболу України на початку 1994 року як свого ексклюзивного комерційного представника. Поява такої компанії була продиктована необхідністю ефективної реалізації комерційних прав ФФУ. Це питання реклами, телетрансляцій, кінозйомок, призначення спонсорів, офіційних постачальників спортивного одягу, різних послуг. Отож, у своїй повсякденній діяльності наша компанія прагне створити конструкцію взаємовигідного співробітництва Федерації і клубів з комерційними структурами, дбаючи про піднесення і престиж національного футболу.

— Які ж основні напрямки діяльності УФІ?

— Насамперед це забезпечення участі національної та решти збірних України з футболу в чемпіонатах світу та Європи, а найсильніших клубів — у євротурнірах, проведення великих національних та міжнародних футбольних заходів. Ми шукаємо спонсорів, намагаємося якомога довше підтримувати їхній інтерес до ФФУ та клубів. Робимо все для того, щоб чітко діяли всі ланки ланцюга: футбол — спонсор — засоби масової інформації.

— Чим же безпосередньо ви сьогодні зайняті?

— Головне завдання компанії — підготовка національної та молодіжної збірних до відбіркових матчів чемпіонату Європи. У зв'язку з цим робимо все для того, щоб підвищувалася фінансова стабільність Федерації та збірних. Уже підписані і виконуються спонсорські контракти з відомими фірмами та компаніями. Такими, як NORDEX, Український будинок селенгу, Дніпросервісбанк, Інтербіс, Омета Інстер, АТП з туризму, UMBRO, CWL, Telesport, які надають значну фінансову підтримку українському футболові.

Нашу допомогу відчувають відомі клуби: «Карпати», «Чорноморець», «Шахтар», СК «Миколаїв», «Металург» (Запоріжжя). Ми підписали угоду з Республіканським стадіоном.

— Чи співпрацюєте з телебаченням?

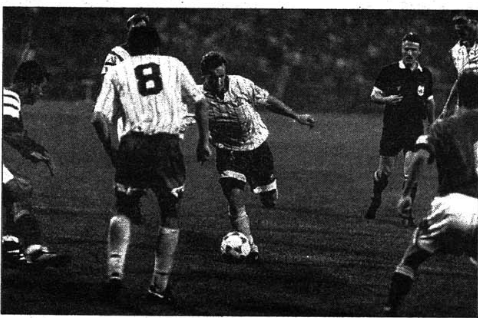
— Надаючи величезне значення взаємовигідним відносинам з Українською телерадіокомпанією, УФІ готує підписання генеральної угоди з УТ, яка визначить пріоритети у співробітництві, сформулює організаційні та фінансові взаємостосунки. Це дасть змогу зміцнити матеріальну базу спортивної редакції УТ, сприятиме вдосконаленню якості передач і збільшенню їх обсягів.

— Перша частина відбіркового циклу для збірної України завершилася. Але він продовжиться 1995 року. Якими ви бачите стосунки з представниками преси?

— Сьогодні вже думаємо про наступний рік. Наша збірна продовжить відбіркові матчі чемпіонату Європи. Зрозуміло, що вимоги до їх організації в нас у країні будуть найвищі. Ведеться відповідне листування з федераціями команд-суперниць. Не забудемо, звичайно, і про журналістів, які найповніше висвітлюють виступи нашої збірної та проблеми українського футболу в цілому. Кореспондентам створимо найкращі умови для роботи на Республіканському стадіоні і надамо можливість висвітлювати матчі збірної на виїзді. До речі, діючи за дорученням ФФУ, а також згідно із згаданою угодою з Республіканським стадіоном, УФІ перед початком весняної частини сезону-94/95 проведе акредитацію засобів масової інформації на матчі національного календаря та збірних України...

На знімку: атакує форвард національної збірної та київського «Динамо» Віктор Леоненко.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Футбол. Першість країни. Перша ліга. 22-й тур. Закарпаття — Бажановець — 4:0, Карпати — Сталь — 2:3, Скала — Ворскла — 0:0, Кристал — Борисфен — 1:2, Поліграфтехніка — Поділля — 0:0, Дніпро — Буковина — 2:0, Зірка-Нібас — СБТС — 2:1, Нафтохімік — Нафтовик — 2:0, Металіст — Металург — 0:1, Хімік Сд — СК Одеса — 0:1.

Хокей. Регулярний чемпіонат МХЛ. Сокіл (Київ) — Тівалі (Мінськ) — 2:2 (2:0, 0:2, 0:0, 0:0).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

ОДНІ БУДУЮТЬ, ІНШІ — ГАЛЬМУЮТЬ

Національна збірна України з баскетболу з трьох поразок від команд Боснії і Герцеговини, Фінляндії та Росії почала свій безславний шлях у відбірковому турнірі чемпіонату Європи. У таких випадках кажуть, що останньою вмирає надія. От і ми сподівалися, що наші баскетболісти на осінньому етапі, на який призначено повторні матчі, маючи примарні шанси на путівку до фіналу, все ж постараються надолужити прогаяне. Але є ще один поширений вислів: дурень думкою багатіє.

Ніяких якісних змін у грі нашої команди ми не побачили, як і не змінилося до неї ставлення з боку керівництва Міністерства молоді і спорту, що зобов'язане дбати про цей конкретний колектив.

Ще й року не минуло з того дня, як утворилася Українська баскетбольна асоціація (УБА), яку очолив відомий підприємець, президент концерну «Денді», власник клубу «Київ-Баскет» Михайло Бродський. І відтоді клубний, підкреслюю, баскетбол на наших теренах поступово, але впевнено почав відроджуватися.

Чому так виходить: клуби міцнішають, мають популярність, а збірна — мов попелюшка? Про це й запитав Михайла Бродського і головного граючого тренера «Київ-Баскета», чудового майстра Андрія Підковирова, запрошуючи їх до розмови на цю болючу тему.

МБ: — Відомо, що в нашому баскетболі існують дві паралельні організації — Національна федерація (ФБУ) і вже згадана УБА. Асоціація одночасно є й професіональною лігою, про утворення якої давно мріяли ряд підприємців і більшість тренерів команд вищої ліги. Протягом нетривалого періоду існування УБА зроблено не так уже й мало.

АП: — Так, зрушення на краще видно й неозброєним оком. У ряді клубів, зокрема в нашому «Баскеті», створено такі чудові умови, що гравці не тільки не дивляться по той бік кордону, а залюбки його перетинають у зворотному напрямку. До речі, в Україну протягом останнього року повернулися одинадцять (!) відмінних майстрів. Люди залюбки йдуть на матчі національного чемпіонату, мов на свято. Зростає рівень гри.

МБ: — Додам до сказаного, що й перші успіхи на міжнародній арені до нас прийшли. Маю на увазі вихід до четвертого етапу Кубка Європи «Київ-Баскета», тепер Київ і Україна побачать п'ять матчів цього колективу з найсильнішими клубами Франції, Швейцарії, Бельгії, Хорватії, Греції. Це ж здорово!

І «Будівельник» довго не здавався в чемпіонаті Європи. Вдома кияни красиво виграли у грецького «Панатінаїкоса» — фіналіста попереднього розиграшу Кубка чемпіонів. Що ж, усі ці успішні кроки працюють на імідж українського баскетболу.

Усе це спостерігається на тлі економічного спаду в країні, певних труднощів, що їх переживає наш народ. Слава Богу, є небайдужі люди, підприємці, які серйозно займаються справами, якісно й зацікавлено. Вони, якщо можна так висловитися, зберігають спорт у державі. А точніше, одну його ділянку, віряччи в перспективність своєї роботи, подаючи чудовий приклад іншим.

І от, нарешті, підійшли ми до збірної. Одразу хочеться поставити кілька запитань: чи потрібен взагалі нам спорт? Чи потрібна для нації, яка відроджується, ідея, що об'єднає лівих і правих, чи потрібні символи, які здатні піднести патріотичний тонус?

Пригадую з особливим хвилюванням відкриття національного чемпіонату в Київському палаці спорту. На трибунах — понад п'ять тисяч глядачів. Урочиста церемонія: лунає державний гімн, піднімається під склепіння палацу державний прапор. У багатьох бачив сльози на очах, а під горло підкочувався клубок. Такі миттєвості об'єднують. І, хоч як це прикро, змушений звернутися до іншої події: київського матчу збірних України та Боснії і Герцеговини. За логікою, наша команда на гру мала вийти в спеціальній формі, відповідних кольорів, з державними символами. У прекрасному одязі були босняки. Відчувалося, що вони горді за свою країну, яка переживає, на жаль, не кращі часи у своїй історії. Там точиться запекла братовбивча війна. Але попри все, знаходяться і кошти, і увага, і тепло для своїх посланців — спортсменів.

А що наші? Вони грали в формі ... «Будівельника». І хто ж, постає питання, за всі ці неподобства «відповідальний»? Адже є конкретні люди, які відповідають за цю вкрай важливу, як на мене, державну справу. Вони провалили її і мусять за свій виробничий брак відповісти. А загалом відповідальність несе Міністерство у справах молоді і спорту.

Переконаний, що уряд виділив певні гроші на баскетбольну збірну. Та де вони, на що їх використовують? Важко сказати. До речі, суддів матчу Україна — Боснія та Герцеговина в аеропорту так ніхто і не зустрів, машину за ними не послав.

Пробачте, і ще одне запитання: чому той поєдинок не транслювало телебачення? Як же так? Позбавити людей цікавого видовища, яке закликає їх об'єднатися у складні часи, це ж — чистісінька ідеологічна диверсія. Коли про все це нарешті почнуть думати?

АП: — У спортсменів за таких умов просто зникають мотивації. Раніше, щоб потрапити до збірної СРСР навіть на тренувальний збір, кожен кандидат з шкіри пнувся. Билися за місце в повному розумінні цього слова. То була велика честь грати в збірній країни. Згоден з Михайлом Юрійовичем: великому спорту, національним командам, і зокрема баскетбольній, потрібно багато уваги і Верховної Ради, і Президента країни, і Кабінету міністрів. А телебачення має істотно збільшити обсяг спортивних передач. У людей повинна бути якась віддушина. Причому, оті передачі неодмінно мають нести патріотичний заряд. Он у Литві, пригадую, каунаський «Жальгіріс» (одночасно — збірна республіки) буквально на руках носило все населення і керівництво. Команда вважалася справжньою національною гордістю. Квитки на матчі за її участю розподілялися у виробничих та навчальних колективах.

МБ: — На жаль, у нас поки що такого ставлення не спостерігають. Інколи замислюсь: навіщо в нашій країні взагалі організовували Міністерство молоді і спорту? Як на мене, воно, а не хтось інший, покликане виховувати здорову націю, справжніх патріотів, оточити турботами і плікуванням молодь (назва ж бо яка: Міністерство молоді і спорту!), залучити її до здорового способу життя, до регулярних занять фізкультурою і спортом, відвоювати її у вулиці.

І все-таки я — оптиміст. Тому й займаюся баскетбольними справами. Мені особливо приємно, що сьогодні діти в столичних школах грають у «Київ-Баскет». До речі, в нашій ДЮСШ — справжній бум. Уже не маємо змоги прийняти всіх бажаючих займатися баскетболом...

На знімку: Андрій Підковиров.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Спецпоставка микроавтобусов "Мазда Е 2200",

полностью адаптированных к нашему топливу, дорогам и климату,

с 20% скидкой

Удивитесь снова!

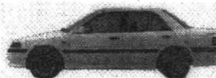
Только до Рождества

специальная цена для частных лиц, иностранных представительств и фирм с иностранными инвестициями!

"Мазда-323" - 12850$

Друзья!
Если Вам нужен самый надежный автомобиль в Европе и самый популярный автомобиль в Украине — приезжайте к нам. Мы поможем Вам решить проблемы, связанные с нехваткой времени и средств.

253098 г.Киев, ул. Березняковская, 23
тел.:(044) 550-02-03, 553-28-26
факс(044) 553-15-95

mazda

МОСКОВСКИЙ КОММЕРЧЕСКИЙ БАНК

Моском Приватбанк - Ваш банк в России

Уставной фонд: 1 млрд. рублей.
Валюта баланса по состоянию на 1 октября 1994 г.: 100 млрд. рублей.

Москомприватбанк предлагает украинским банкам:

Решение Ваших проблем с конверсионными операциями.

Привлечение и размещение межбанковских кредитов в рублях и карбованцах сроком от одного дня.

Осуществление платежей по России и Украине до 19 часов по московскому времени.

Москомприватбанк предлагает украинским предприятиям всех форм собственности:

Открытие субсчетов.

Содействие в регистрации новых фирм-резидентов России, ведение рублевых и валютных счетов.

Широкий спектр услуг по обслуживанию расчетных счетов фирм-резидентов России, в том числе:
- депозиты и векселя на срок от одного дня;
- конвертация в кратчайшие сроки с минимальной комиссией;
- управление счетом через систему удаленного пользования "Банк-Клиент";
- пластиковые карточки STB CARD.

Консультационное сопровождение операций в России (изменение структуры доходов и расходов в целях оптимизации налогооблагаемой базы).

Мы будем рады представлять Ваши интересы в России.

Наш адрес: Россия, 125299, г. Москва, ул. Космонавта Волкова, 14, м. "Войковская"
TELEX: 614825 MPRIV SU
SPRINT: CLIENT.BOX/MPRIVAT, COMMON/MPRIVAT

Конверсионные операции и платежи в страны СНГ:
(095) 156-96-98, 156-96-69, 156-87-04

Межбанковское кредитование:
- в рублях **(095) 156-87-05, 913-22-40**
- в карбованцах **156-96-97**

Регистрация фирм, открытие счетов и размещение свободных денежных средств: **(095) 156-87-11, 150-99-51**

«МЕРИДІАН» ПРАЦЮЄ НА ПАРАЛЕЛЯХ

Мені розповідали знайомі, що в будинку Верховної Ради України та Адміністрації Президента змонтовані унікальні телефонні станції, які дають змогу використовувати звичайний телефонний апарат майже як комп'ютер. Чи справді це так? Наскільки дійсність відповідає чуткам?

В.Литвин.

с.Матюші Київської області.

На запитання нашого постійного передплатника відповідає головний спеціаліст зв'язку Управління справами Верховної Ради України Віталій МОСКАЛЕНКО.

У будинку Верховної Ради України та Адміністрації Президента встановлено справді унікальну цифрову комунікаційну станцію системи «Меридіан-1» австрійської фірми «Капш» — провідного підприємства Європи в галузі комунікації. Апаратура попередньої АТС займала в будинку дві кімнати, а «Меридіану-1» досить четвертої частини однієї з кімнат. Станція розрахована на 2 тисячі абонентів. Аналогічна станція — у будинку Адміністрації Президента: на тисячу абонентів. Систему «Меридіан-1» з телефоном абонента, як, приміром, і ваш домашній телефон з АТС, зв'язує одна пара проводів. Але коли ви у себе вдома з кимось уже розмовляєте по телефону, то інші додзвонитися не зможуть. У нашому ж випадку, хоча абонент зв'язаний з системою однією парою проводів, можна тримати зв'язок із 60 співрозмовниками. Незважаючи на те, що ви вже з кимось розмовляєте, інші 59 у цей час можуть зв'язатися з вами. З'ясувавши, у чім річ, ви можете, не перериваючи зв'язку з основним співрозмовником, переадресувати другого до іншого абонента, натиснувши відповідну кнопку на телефонному апараті. При потребі апарат може працювати як концентратор для керівника. Не виходячи з кабінету, можна проводити нараду по телефону одночасно з кількома колегами. У цей час, хто забажає, зможе вільно з вами з'єднатися.

Якщо вам конче потрібно зв'язатися по такому-то номеру, а там нікого немає, то через деякий час, коли абонент з'явиться і скористається своїм телефоном, система «Меридіан-1» автоматично вас з'єднає.

Телефони фірми «Капш» мають невеличкий дисплей, де висвітлюється номер телефону, з якого вам дзвонять, дата, тривалість розмови тощо.

Апарати можуть працювати у режимі автодозвону, записувати розмову, передавати інформацію тільки для якоїсь однієї людини тощо. Всіх послуг не перелічити, тому що їх більше чотирьохсот. Ми ж використовуємо лише 5 відсотків можливого.

«Меридіан-1» працює у нас більше року, і збоїв ще не було. Між іншим, система має автономне живлення. В разі вимкнення електромережі «Меридіан-1» працюватиме ще чотири години на сухих акумуляторах. Якщо абонент перейде з одного кабінету в другий, то перепаювати проводи на розподільчих щитках не треба. Всю цю роботу виконує комп'ютер.

Щоб у читачів не склалося враження, начебто така апаратура доступна лише Верховній Раді чи Президенту, скажу, що система «Меридіан-1» змонтована також у Керченському та Маріупольському морських портах, в Азовському морському пароплавстві, на донецькому підприємстві «Аттон», Макіївському металургійному комбінаті, Авдіївському коксохімкомбінаті, в Івано-Франківському готелі «Роксолана» тощо.

Новітні телефонні апарати забезпечують робочий комфорт, допомагають досягти найвищої працездатності.

Куди зникли діти?

Я вже стара людина. Бачив на своєму віку всіляке. Але такого, як тепер, не бачив. По селах майже не чути дитячого щебету, та й у містах дітлахів не густо. Куди не кинь оком, усюди дорослі, літні люди. Може, я помиляюся або перебільшую? Якщо ваша ласка, розвійте мої сумніви.

В.Мількевич.

Муровані Курилівці Вінницької області.

Відповідає нашому читачеві начальник відділу статистики населення Мінстату України О.Колобова.

Говорячи мовою цифр, динаміка народжуваності в нашій країні така: у 1990 році на світ з'явилося 657,2 тисячі немовлят, у 1991 р. — 630,8 тис., у 1992 р. — 596,8 тис., у 1993 р. — 557,5 тисячі дітей.

Для порівняння наведемо і кількість померлих. Так, у 1990 році пішло з життя 629,6 тисячі чоловік, у 1991 р. — 670,0 тис., у 1992 р. — 697,1 тис., у 1993 р. — 741,7 тисячі.

Як бачимо, природне скорочення населення вперше зареєстровано в 1991 р. Кількість померлих перевищила кількість народжених. Різниця між народженими і померлими становить: у 1990 р. — 27,6 тис., у 1991 р. — мінус 39,2 тис., у 1992 р. — мінус 100,3 тис., у 1993 р. — мінус 184,2 тисячі.

Якщо брати статистичні дані за 9 місяців нинішнього року, то вимальовується теж невтішна картина. Порівняйте: за 9 місяців 1993 р. народилося 428,1 тисячі діток, а померло 548,4 тисячі чоловік, за 9 місяців 1994 р. з'явилося на світ 396,1 тис., померло ж 565,8 тисячі.

Цифри річ уперта і, на жаль, вони говорять про те, що спад народжуваності триває.

Робиш — плати

Звертається до вас полковник запасу, пенсіонер. Оскільки на пенсію прожити важко, я, звісно, пішов працювати. Але коли одержав зарплату, то з подивом дізнався, що з неї відраховано один відсоток до Пенсійного фонду.

Куди тільки не звертався, ніхто не зміг дати вичерпної відповіді щодо правомірності дій бухгалтерії.

В.Полегенький.

Горлівка Донецької області.

Відповідає провідний спеціаліст відділу надходжень доходів Пенсійного фонду України Н.Стельмах.

Відрахування одного відсотка із зарплати працюючих громадян до Пенсійного фонду правомірне. Це підкріплено постановами Верховної Ради України від 17.06.93 р. «Про порядок введення в дію закону України «Про внесення змін і доповнень до закону України «Про пенсійне забезпечення» і від 24.02.94 р. «Про розмір обов'язкових внесків на соціальне страхування на 1994 рік».

Крім цього, діє інструкція Пенсійного фонду, погоджена з відповідними міністерствами і зареєстрована Мінюстом, де записано, що обов'язкові страхові внески сплачують усі категорії працюючих громадян, у тому числі й працюючі пенсіонери.

Ціни скачуть — сім'ї плачуть

Ціни вкотре стрибнули вгору. Особливо вдарили вони по сім'ях з дітьми. До жовтня мені держава давала якісь копійки на дітей. Яку ж допомогу виплачують нині, не знаю.

З.Клименко.

Черкаси.

Роз'яснює головний економіст-демограф відділу сімейної політики і демографії Мінпраці України І.Єременко.

Державна допомога сім'ям з дітьми — дітям віком до 16 років (учням до 18) — призначається в розмірі 158 тис.крб. на кожну дитину, якщо фактичний середньомісячний сукупний доход на одного члена сім'ї, обчислений за III квартал 1994 р. і підвищений на коефіцієнт 2,0, не перевищує 780 тис.крб. Нагадаємо, що ці розрахунки стосуються лише жовтня. Підставою цим нарахункам слугує постанова Кабінету міністрів від 20.X.94 р. № 725 і роз'яснення Мінпраці та Мінфіну України від 2.XI.94 р. № 04-3897; № 13/3-12.

Приватизовується, але не все

Чи підлягає приватизації помешкання, котре міститься на території піонерського табору «Артек»?

Ф.Макаревич.

Гурзуф.

Головний спеціаліст житлового управління Держжитлокомунгоспу України А.Головченко повідомив, що, передовсім, треба знати, в чиєму відомчому підпорядкуванні перебуває «Артек». Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду» поширюється лише на державний фонд. Однак навіть якщо «Артек» є державною власністю, то помешкання на його території згідно з законом не підлягає приватизації, як і, приміром, помешкання на території музею чи заповідника.

Раціоналізатори в нас є, патентознавці також

Чи є в Україні такий заклад, де б готували спеціалістів з патентознавства?

В.Бородай.

Нова Ушиця Хмельницької області.

Так, в Україні є такий заклад. Це Інститут технічної творчості та патентознавства. Створено його при Київській міськраді ТВР України.

Як повідомила нам заступник директора **О.Яременко**, цей заклад готує спеціалістів у галузі винахідництва і патентно-ліцензійної діяльності, з нового патентного законодавства України. Крім того, до програми інституту введено курс маркетингу та менеджменту.

Чутки надто перебільшені, але життя сертифікатові продовжено

До якого часу дійсні приватизаційні чеки? Дехто каже, що до кінця цього року, а дехто — до 1995-го. Крім цього, мене цікавить, як бути з чеками дітей, котрі служать в армії?

І ще ходять чутки, що крім приватчеків видаватимуть квартирні сертифікати вартістю 15 млн.крб. кожен.

Т.Гальчинська.

Житомир.

У Фонді державного майна України нас повідомили, що дію сертифікатів орієнтовно продовжено до 1 січня 1996 року. Однак приватизаційні сертифікати будуть дещо видозмінені (щось на зразок російського ваучера).

Щодо солдатів строкової служби. За їхнім нотаріально посвідченим дорученням батьки можуть розпоряджатися сертифікатами синів.

Педро — він і є Педро, а російський Николай усе-таки Микола

У студентські роки з нами вчилися іноземці. Серед них Фердинанд, Педро, яких ми називали не інакше як Федя та Петро. Це можна зрозуміти. Але ось переклад російських імен на українську мову (та ще й у документах!) ніяк не можу зрозуміти. Я, приміром, росіянин на ім'я Николай. Чому мене мають перейменувати на Миколу? Тим більше, що ім'я людини — то суто особиста справа.

М.Камнєв.

Слов'янськ Донецької області.

Як повідомили нас в Інституті української мови НАН України, усі російські імена в українській мові перекладаються. Проте прізвищ це не стосується. Отже, як не крути, але в Україні російський Николай усе-таки Микола.

Компенсація малолітнім в'язням

Під час війни мене з батьками було вивезено до Німеччини. Там я, малолітня дитина, перебував у таборі. Повернулися ми додому лише в 1945 році. Хотів би знати, чи маю я право на ту компенсацію, яку начебто виплачує Німеччина. А також, коли її зможу одержати та в якому розмірі.

М.Томилко.

Чернігівська область.

За роз'ясненням ми звернулися до Українського національного фонду «Взаєморозуміння і примирення».

Так, ви маєте право на компенсацію, оскільки належите до малолітніх в'язнів. Для оформлення відповідних документів треба звернутися у місцевий відділ соціального захисту населення.

Щодо розміру виплати, то його визначає експертна комісія фонду. Оскільки німецька сторона перекazує марки поетапно, то виплачуватимуть їх не одразу всім, а залежно від категорій, на які поділяються люди, що мають право на цю компенсацію.

Сторінку підготувала Надія КУЗНЕЦОВА. Тел.441-86-50.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А.ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУЩКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рукописи не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 385117

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0312220.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».